

V Bruseli 11. 10. 2019
COM(2019) 444 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**30. výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie – boj proti podvodom
– 2018**

{SWD(2019) 361 final} - {SWD(2019) 362 final} - {SWD(2019) 363 final} -
{SWD(2019) 364 final} - {SWD(2019) 365 final}

OBSAH

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

30. výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie a boji proti podvodom (2018)

1. ÚVOD	6
1.1. Prvé desaťročie (1989 – 1998): polozenie základov	6
1.2. Druhé desaťročie (1999 – 2008): rozšírenie, konsolidácia a operačné reformy	7
1.3. Tretie desaťročie (2009 – 2018): reformy a nový skok vpred	9
2. HARMONIZÁCIA A POSILNENIE BOJA PROTI PODVODOM V CELEJ EÚ: PRIEREZOVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY V ROKU 2018	10
2.1. Legislatívne akty prijaté inštitúciami EÚ	10
2.1.1. Nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry: súčasný stav	10
2.1.2. Súhrnné nariadenie.....	11
2.2. Formovanie budúcnosti: legislatívne a politické iniciatívy európskych inštitúcií	11
2.2.1. Návrh Komisie na revíziu nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013	11
2.2.2. Návrh Komisie týkajúci sa nariadenia o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch.....	11
2.2.3. Prierezové ustanovenia o ochrane finančných záujmov EÚ v rámci všetkých návrhov Komisie týkajúcich sa VFR	12
2.2.4. Boj proti korupcii v EÚ.....	12
2.2.5. Medzinárodná spolupráca.....	12
2.2.6. Stratégia Komisie v oblasti boja proti podvodom a nový balík opatrení v oblasti riadenia	12
2.2.7. Vykonávanie programu Hercule.....	13
2.3. Judikatúra SDEÚ	13
2.3.1. Sigma Orionis/Komisia.....	13
2.3.2. Judikatúra týkajúca sa systému EDES.....	13
2.4. Opatrenia prijaté členskými štátmi	13
2.4.1. Prehľad opatrení prijatých členskými štátmi	13
2.4.1.1. Národné stratégie pre boj proti podvodom	14
2.4.1.2. Posilnenie transparentnosti, boj proti korupcii a konflikt záujmov pri verejnom obstarávaní.....	14
2.4.1.3. Ďalšie opatrenia.....	14
2.4.2. Plnenie odporúčaní z roku 2017	14
2.5. Zhrnutie štatistík o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	16
2.5.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti	17
2.5.2. Odhalené a oznámené nepodvodné nezrovnalosti	17
2.5.3. Vyšetovania vedené úradom OLAF	18
3. POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – PRÍJMY	18
3.1. Opatrenia inštitúcií EÚ na boj proti podvodom – príjmy	18
3.1.1. Vzájomná administratívna pomoc	18
3.1.1.1. Informačný systém pre boj proti podvodom (AFIS)	18
3.1.1.2. Spoločné colné operácie	19
3.1.2. Ustanovenia týkajúce sa vzájomnej pomoci a boja proti podvodom v medzinárodných dohodách	19
3.1.3. Boj proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami	20

3.1.4.	Spolupráca so Spoločným výskumným centrom (JRC) v oblasti boja proti podvodom	20
3.1.5.	Boj proti podvodom v oblasti DPH	21
3.2.	Opatrenia členských štátov na boj proti podvodom – príjmy	22
3.3.	Štatistika odhalených nezrovnalostí a podvodov – príjmy	22
3.3.1.	Odhalené podvodné nezrovnalosti	23
3.3.2.	Odhalené nepodvodné nezrovnalosti	23
4.	SEKTOROVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – VÝDAVKY	23
4.1.	Sektorové politiky a opatrenia členských štátov na boj proti podvodom a opatrenia týkajúce sa niekoľkých výdavkových sektorov	23
4.2.	Pol'nohospodárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky 24	
4.2.1.	Pol'nohospodárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom.....	24
4.2.2.	Pol'nohospodárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	24
4.2.2.1.	Odhalené podvodné nezrovnalosti	24
4.2.2.2.	Odhalené nepodvodné nezrovnalosti	25
4.3.	Politika súdržnosti a rybárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky.....	26
4.3.1.	Politika súdržnosti a rybárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom.....	26
4.3.2.	Politika súdržnosti a rybárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch.....	27
4.3.2.1.	Odhalené podvodné nezrovnalosti	27
4.3.2.2.	Odhalené nepodvodné nezrovnalosti	27
4.4.	Nepriame riadenie (predvstupová politika) – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch.....	27
4.5.	Priame riadenie – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky	28
4.5.1.	Priame riadenie – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch	28
4.5.1.1.	Odhalené podvodné nezrovnalosti	28
4.5.1.2.	Odhalené nepodvodné nezrovnalosti	28
5.	VYMÁHANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A INÉ PREVENTÍVNE A NÁPRAVNÉ OPATRENIA	28
6.	SPOLUPRÁCA S ČLENSKÝMI ŠTÁTMI	28
7.	SYSTÉM VČASNÉHO ODHAĽOVANIA RIZIKA A VYLÚČENIA (EDES)	29
8.	ČINNOSTI V NADVÄZNOSTI NA UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU O VÝROČNEJ SPRÁVE ZA ROK 2017	30
9.	ZÁVERY A ODPORÚČANIA	30
9.1.	Príjmy	30
9.2.	Výdavky.....	31
9.3.	Pohľad do budúcnosti.....	31

Zoznam obrázkov

OBR. 1:	NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO PODVODNÉ V ROKU 2018.....	16
OBR. 2:	NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO PODVODNÉ A SÚVISIACE SUMY, 2014 – 2018	17
OBR. 3:	NEZROVNALOSTI OZNÁMENÉ AKO NEPODVODNÉ V ROKU 2018	18
OBR. 4:	SPOLOČNÉ COLNÉ OPERÁCIE V ROKU 2018.....	19
OBR. 5:	TVZ – KĹÚČOVÉ FAKTY A TRENDY	23
OBR. 6:	MIERA ODHAĽOVANIA PODĽA ZLOŽKY SPP.....	24
OBR. 7:	POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA – KĹÚČOVÉ FAKTY A ÚDAJE.....	25
OBR. 8:	TRHOVÉ OPATRENIA, KTORÝCH SA NAJVIAC TÝKAJÚ NEZROVNALOSTI (PODVODNÉ A NEPODVODNÉ).....	25
OBR. 9:	OPATRENIA PRIJATÉ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI V OBLASTI POLITIKY SÚDRŽNOSTI.....	26
OBR. 10:	POLITIKA SÚDRŽNOSTI A RYBÁRSTVO – KĹÚČOVÉ FAKTY A ÚDAJE	26
OBR. 11:	ŠTRUKTÚRA A PODSKUPINY VÝBORU COCOLAF	28

Zhrnutie

Tridsať rokov ochrany finančných záujmov EÚ

Toto je 30. výročná správa Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom (ďalej len „správa o ochrane finančných záujmov“). Toto tridsaťročné obdobie možno rozdeliť na tri fázy, z ktorých každá trvala približne desať rokov.

V prvej fáze (1989 – 1998) boli položené legislatívne základy boja proti podvodom a nezrovnalostiam.

Druhé desaťročie (1999 – 2008) bolo obdobím konsolidácie, operačných reforiem a najväčšieho rozšírenia v histórii Európskej únie.

Počas tretieho desaťročia (2009 – 2018) ochrana finančných záujmov EÚ dostala nový impulz. Európske inštitúcie sa dohodli na sérii nových aktov a iniciatív s cieľom ďalej posilniť boj proti podvodom na úrovni EÚ a stanovili sa podmienky umožňujúce, aby sa na scéne čoskoro objavil nový aktér – Európska prokuratúra.

Hlavné prierezové iniciatívy prijaté a rozvíjané v roku 2018

V roku 2018, poslednom roku tretej fázy, boli prijaté nové rozpočtové pravidlá (v „súhrnnom nariadení“) s cieľom zjednodušiť a zefektívniť využívanie finančných prostriedkov EÚ a nanovo vymedziť konflikt záujmov v prípade všetkých účastníkov finančných operácií, ktorí plnia rozpočet EÚ v rámci jednotlivých režimov riadenia, a to aj na vnútroštátnej úrovni.

Keďže inštitúcie rokujú o právnom rámci pre viacročný finančný rámec na roky 2021 – 2027, ustanovenia o boji proti podvodom pre výdavkové programy sa stále zdokonaľujú. Všetky osoby alebo subjekty, ktoré dostávajú finančné prostriedky EÚ, budú musieť plne spolupracovať pri ochrane finančných záujmov EÚ. Budú musieť udeliť potrebné prístupové práva Komisii, úradu OLAF, Európskej prokuratúre a Európskemu dvoru audítorov a zabezpečiť, aby tak urobili aj všetky tretie strany zapojené do čerpania finančných prostriedkov EÚ.

Najvýznamnejšie úspechy v oblasti príjmov

Pokiaľ ide o príjmy, Komisia predložila nový akčný plán s cieľom pokračovať v účinnom boji proti nezákonnému obchodu s tabakom.

Boli prijaté nové pravidlá na zamedzenie nadnárodných podvodov s DPH. Vzájomná administratívna pomoc medzi členskými štátmi sa prehĺbila vďaka novej možnosti viesť spoločné administratívne vyšetrovania a sieti národných analytikov z členských štátov EÚ, ktorí sa

zameriavajú na rôzne oblasti rizika podvodu podľa rámca Eurofisc.

V súlade s odporúčaniami Komisie uvedenými v správe o ochrane finančných záujmov za rok 2017 členské štáty zaviedli nové IT nástroje a prijali prístupy a iniciatívy založené na riziku, ktorými chcú čeliť výzvam spojeným s podhodnotením tovaru (najmä obuvi a textilu), a to aj v oblasti elektronického obchodu. Hoci členské štáty v colnej oblasti (tradičné vlastné zdroje, ďalej len „TVZ“) odhalili menej nezrovnalostí ako v roku 2017, finančné náklady na tieto nezrovnalosti boli vyššie. Úroveň odhalených podvodov bola takisto stabilná, ale súvisiaci finančný dosah bol vyšší.

Pokiaľ ide o TVZ, v tejto správe sa odporúčajú ďalšie opatrenia na riešenie problémov spojených s cezhraničným elektronickým obchodom, najmä s možným zneužitím zásielok s nízkou hodnotou.

Najvýznamnejšie úspechy v oblasti výdavkov

Pokiaľ ide o výdavky, členské štáty v súlade s ustanoveniami viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 a odporúčaniami Komisie uvedenými v predchádzajúcich správach o ochrane finančných záujmov prijali niekoľko operatívnych opatrení, najmä zavedenie IT nástrojov na hodnotenie rizika (napríklad ARACHNE), posudzovanie rizika podvodov a školenia zamerané na zvýšenie informovanosti o podvodoch.

Odhaľovanie podvodov a nezrovnalostí v sektoroch výdavkov je podobné ako v oblasti príjmov, pričom každý rok sa odhalilo menej prípadov, ktoré sa však týkali vyšších súm.

Keďže niektoré výdavkové programy majú viacročný cyklus, v súvislosti s programovými obdobiami politiky súdržnosti na roky 2007 – 2013 a 2014 – 2020 bola vypracovaná porovnávacia analýza. Výsledky analýzy poukazujú na lepšiu schopnosť odhaľovania podvodov a predchádzania nezrovnalostiam, ktorá vyplynula z prijatých opatrení proti podvodom. Komisia bude naďalej sledovať tieto výsledky s cieľom posúdiť, či sú skutočne dôsledkom účinnejších systémov, a nie nedostatočného odhaľovania a nedostatočného oznamovania.

Analýza potvrdzuje zistenia predchádzajúcich správ o ochrane finančných záujmov, pokiaľ ide o rizikové oblasti a potrebu zlepšiť koordináciu a spoluprácu medzi správnymi a súdnymi orgánmi. V tejto správe o ochrane finančných záujmov sa preto členské štáty znova vyzývajú, aby rozvíjali svoje systémy boja proti podvodom v rámci špecializovaných národných stratégií.

Úspechy Junckerovej Komisie

Táto správa je poslednou správou prijatou počas činnosti Junckerovej Komisie, v priebehu ktorej mandát Komisie na boj proti podvodom a na ochranu finančných záujmov EÚ získal nový impulz. Medzi najdôležitejšie úspechy patrí smernica o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva a nariadenie o zriadení Európskej prokuratúry prostredníctvom posilnenej spolupráce – obe prijaté v roku 2017, a revízia nariadenia o rozpočtových pravidlách, v ktorom sa nanovo vymedzuje konflikt záujmov v prípade všetkých účastníkov finančných operácií, ktorí plnia rozpočet EÚ. V roku 2018 Komisia takisto predložila návrh na cielenú revíziu nariadenia o úrade OLAF (nariadenie č. 883/2013), o ktorej sa čoskoro majú začať trojstranné rokovania.

Komisia si je však vedomá, že v tejto oblasti nesmie poľaviť. Neustále sa objavujú nové výzvy a na to, aby si inštitúcie EÚ a národné inštitúcie udržali dôveru verejnosti, musia preukázať svoj pevný záväzok bojovať proti neefektívnosti a protiprávnemu konaniu.

Komisia v reakcii na niekoľko odporúčaní Európskeho dvora audítorov z roku 2019 týkajúcich sa riadenia rizika podvodov prijala 29. apríla 2019 novú stratégiu pre boj proti podvodom. Cieľom tejto stratégie je zlepšiť analytické schopnosti Komisie, čo jej umožní rýchlo reagovať na neustále sa meniace výzvy, napríklad integrovaním nových technológií do kontrolných procesov a zlepšením celkovej vnútornej koordinácie, ktorá je pre takúto komplexnú organizáciu kľúčová.

1. Úvod

Toto je 30. výročná správa Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom (ďalej len „správa o ochrane finančných záujmov“). Prvá správa bola prijatá v januári 1990. Po nadobudnutí platnosti Maastrichtskej zmluvy 1. januára 1993 sa v osobitnom článku zmluvy výslovne stanovil boj proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy spoločenstiev.

Od 1. mája 1999, po nadobudnutí platnosti Amsterdamskej zmluvy, sa na ročné správy pre Európsky parlament a Radu o opatreniach prijatých na boj proti podvodom a iným nezákonným činnostiam, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ, vzťahuje osobitné ustanovenie (pôvodne článok 280 ods. 5 Zmluvy o ES a v súčasnosti článok 325 ods. 5 ZFEÚ).

EÚ a členské štáty nesú spoločnú zodpovednosť za ochranu finančných záujmov EÚ a boj proti podvodom. Orgány členských štátov spravujú približne 74 % výdavkov EÚ a vyberajú tradičné vlastné zdroje. Komisia dohliada na obe tieto oblasti, stanovuje normy a overuje súlad. Na efektívnu ochranu finančných záujmov EÚ musí Komisia úzko spolupracovať s členskými štátmi.

Od roku 1989 sa v správe o ochrane finančných záujmov táto spolupráca hodnotí s cieľom ďalej ju zdokonaľovať. Na tento účel sa v správe:

- predkladá súhrn opatrení na boj proti podvodom prijatých na úrovni EÚ a členských štátov,
- uvádza analýza najvýznamnejších úspechov, ktoré vnútroštátne a európske orgány dosiahli pri odhaľovaní podvodov a nezrovnalostí týkajúcich sa výdavkov a príjmov EÚ. Táto analýza je založená najmä na odhalených nezrovnalostiach a podvodoch oznámených členskými štátmi v súlade so sektorovými predpismi.

V 30. vydaní tejto správy sa uvádza prehľad najvýznamnejších úspechov za posledných 30 rokov, ako aj informácie o iniciatívach z roku 2018. Oddiely 1.1, 1.2 a 1.3 obsahujú prehľad posledných 30 rokov boja proti podvodom a ochrany rozpočtu EÚ.

K správe je pripojených päť pracovných dokumentov útvarov Komisie, ktoré sú uvedené v prílohe 3¹.

¹ i) Vykonávanie článku 325 členskými štátmi v roku 2018;
ii) Štatistické hodnotenie nezrovnalostí oznámených v oblasti vlastných zdrojov, prírodných zdrojov, politiky súdržnosti a predstupovej pomoci, ako aj priamych výdavkov;
iii) Prijatie opatrení v nadväznosti na odporúčania zo správy

1.1. Prvé desaťročie (1989 – 1998): polozenie základov

Na konci roka 1988 bola zriadená jednotka pre koordináciu boja proti podvodom (**UCLAF**), ktorá riadi všetky činnosti Komisie zamerané na predchádzanie podvodom a dohliada na ne, pričom na plnenie svojich cieľov má k dispozícii **45-bodový pracovný program**.

Počas tohto prvého desaťročia bolo prijatých množstvo významných legislatívnych aktov, ktoré do roku 2017 významne formovali prostredie boja proti podvodom. V roku **1991** Rada prijala **nariadenie č. 595/91** o oznamovaní nezrovnalostí v spoločnej poľnohospodárskej politike. **Maastrichtskou zmluvou**, ktorá nadobudla platnosť na konci roka **1993**, sa stanovili ciele a prostriedky na boj proti podvodom na najvyššej legislatívnej úrovni a potvrdila sa povinnosť členských štátov chrániť finančné záujmy Spoločenstva v boji proti podvodom rovnako ako vlastné finančné záujmy, t. j. využívaním účinných, primeraných a odrádzajúcich prostriedkov, a to vďaka osobitnému článku (209A). V hlave 4 Maastrichtskej zmluvy sa stanovila užšia spolupráca a nástroje na jej dosiahnutie.

V roku **1994** bol zriadený **Poradný výbor na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF)**². Prijali sa aj nariadenia (ES) č. 1681/94 a 1831/94 o oznamovaní nezrovnalostí a vymáhaní neoprávnene vyplatených súm v oblasti štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu a v každom členskom štáte sa zriadila **bezplatná telefonická linka**, ktorá umožňuje jednotlivcom podieľať sa na ochrane finančných záujmov EÚ.

Na medzivládnej úrovni členské štáty podpísali **Dohovor o ochrane finančných záujmov Spoločenstva prostredníctvom trestného práva (1995)**. V dohovore sa stanovuje spoločná definícia podvodu a iných závažných trestných činov, ktoré poškodzujú finančné záujmy Spoločenstva, a členským štátom sa ukladá povinnosť, aby s podvodmi zaobchádzali ako s osobitným trestným činom a primerane ho sankcionovali. Na konci roka Rada prijala **nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95**, rámcový legislatívny akt uplatniteľný na všetky výdavky a TVZ (nie v oblasti DPH), ktorý vytvoril základ pre formuláciu jednotných

Komisie o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom, 2017;

iv) Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) – výbor uvedený v článku 108 nariadenia o rozpočtových pravidlách; a

v) Ročný prehľad s informáciami o výsledkoch programu Hercule III v roku 2018.

² Pozri bod 6.

administratívnych sankcií s rovnakou právnou silou v celom Európskom spoločenstve.

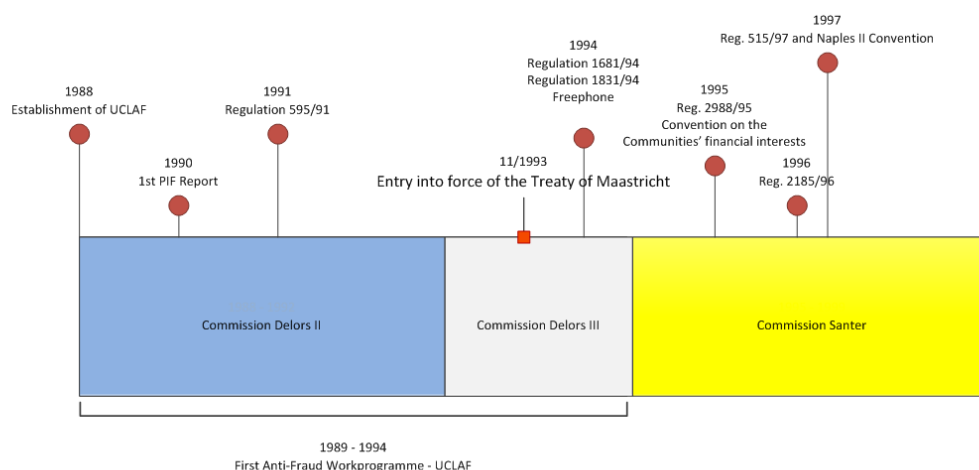
V roku **1996** bolo prijaté nariadenie (ES) č. 2185/96 o kontrolách a inšpekciách na mieste v členských štátoch vykonávaných úradníkmi Komisie s cieľom odhaliť podvody a nezrovnalosti, ako aj **prvý protokol o boji proti korupcii** pripojený k dohovoru z roku 1995.

V roku **1997** bolo prijaté nariadenie (ES) č. 515/97 o **vzájomnej pomoci v colnej a poľnohospodárskej oblasti**. Dohovor o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami (ďalej len „dohovor Neapol II“) bol podpísaný v Bruseli 18. decembra 1997 (a nadobudol platnosť 23. júna 2009). Tento dohovor, pokiaľ ide o stíhanie a trestanie porušenia colných predpisov EÚ, dopĺňa nariadenie (ES) č. 515/97 a tiež nariadenie č. 389/2012 (v záležitostiach

týkajúcich sa spotrebných daní) o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov.

V tom istom roku členské štáty podpísali **druhý protokol (o boji proti praniu špinavých peňazí a súdnej spolupráci)** k dohovoru z roku 1995. Rada spustila program **FISCALIS**, ktorým zlepšila nástroje na komunikáciu a výmenu informácií s cieľom predchádzať podvodom v oblasti DPH a spotrebných daní. Komisia prijala „**Agendu 2000**“: oznámenie, v ktorom sa opisuje všeobecný výhľad rozvoja EÚ a jej politík v súvislosti s blížiacim sa novým storočím, výzvy rozširovania a budúci finančný rámec.

Koniec prvého desaťročia sa vyznačoval udalosťami, ktoré poukázali na niekoľko slabých miest, ktoré si v určitých oblastiach vyžadovali prijatie ďalších opatrení.

1.2. Druhé desaťročie (1999 – 2008): rozšírenie, konsolidácia a operačné reformy

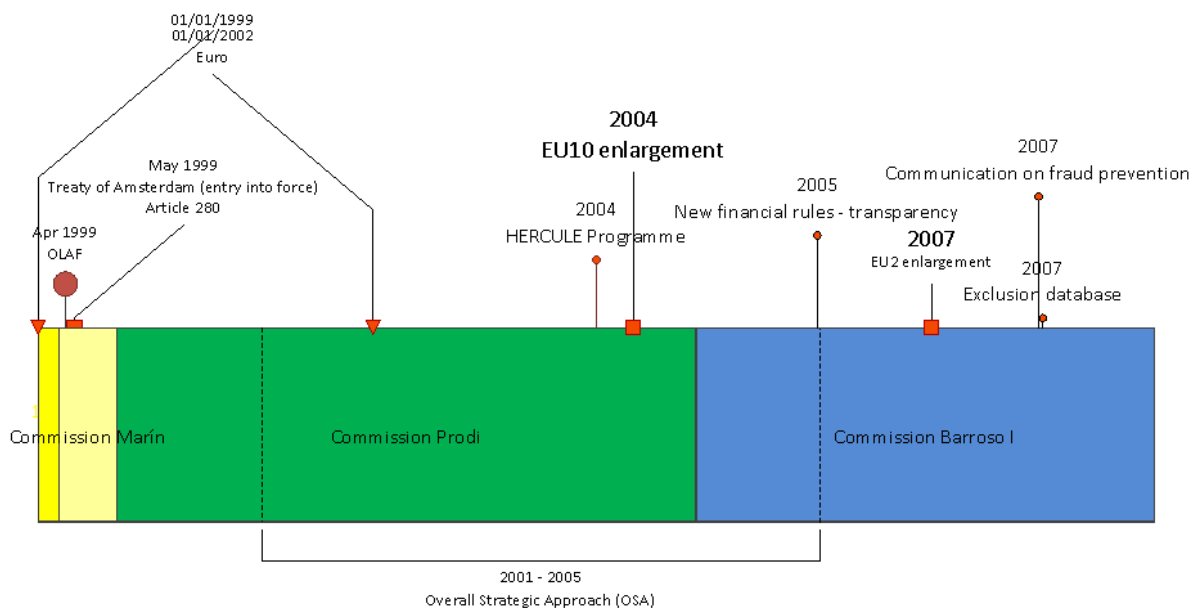
V apríli **1999** sa na scéne objavil nový aktér. Komisia sa rozhodla zriadiť **Európsky úrad pre boj proti podvodom** (OLAF), nezávislý orgán pre operačné činnosti, ktorý prevzal úlohy jednotky UCLAF. **Nový legislatívny balík** nadobudol účinnosť 1. júna 1999 a znamenal rozšírenie zodpovednosti úradu OLAF na všetky činnosti súvisiace s ochranou záujmov Spoločenstva pred protiprávnym konaním ovplyvňujúcim finančné záujmy, ktoré by mohli mať za následok správne alebo trestné konanie. Okrem toho takmer všetky inštitúcie EÚ začali úrad OLAF poverovať vyšetrovaním závažného protiprávneho konania svojich členov a ich zamestnancov.

Išlo o významnú reformu a modernizáciu celej administratívy EÚ, najmä v oblasti finančného riadenia, ktorá posilnila systém riadenia Komisie a viedla k jasnejšej línii zodpovednosti. V rámci finančnej reformy, ktorá sa začala realizovať v roku **2000**, sa Komisia rozhodla prehodnotiť svoje štruktúry vnútornej kontroly tak, aby povoluujúci úradníci vymenovaní delegovaním boli plne zodpovední za vnútornú kontrolu svojej činnosti vrátane boja proti podvodom.

Úrad OLAF sa ako prvý európsky vyšetrovací orgán zameriava na operačné činnosti. Keďže sa však operačné odborné znalosti a koordinácia politických iniciatív Komisie zameraných na boj proti podvodom zlúčili do jedného orgánu, bolo druhé desaťročie bohaté na **politické nápady a projekty zamerané na ďalšie posilnenie** boja proti podvodom. Niektoré z týchto iniciatív

priniesli svoje ovocie až v treťom desaťročí, boli však načrtnuté už v **celkovom strategickom prístupe (2001 – 2005)**³.

³ COM(2000) 358 final.

V máji **1999** nadobudla platnosť **Amsterdamská zmluva**, ktorou sa menia a rozširujú ustanovenia o boji proti podvodom a v novom **článku 280** ods. 5 sa zakotvuje podávanie správy o ochrane finančných záujmov.

Celková architektúra sa výrazne upevnila vďaka posilneným úlohám Európskeho parlamentu a Európskeho dvora audítorov (EDA).

Druhé desaťročie sa vyznačovalo zavedením eura a najväčším rozšírením v histórii EÚ po pristúpení 12 nových členských štátov (v rokoch **2004** a **2007**). Z hľadiska boja proti podvodom si tento proces vyžadoval, aby bol v každom novom členskom štáte zriadený národný koordinačný útvar pre boj proti podvodom (AFCOS), a Komisia musela vynaložiť obrovské úsilie v oblasti odbornej prípravy pre všetkých 12 krajín.

V rámci celkového strategického prístupu bola vytvorená pracovná skupina pre vymáhanie s cieľom zvýšiť späťne získané sumy prostriedkov EÚ v prípade odhalených podvodov alebo iných nezrovnalostí.

V roku **2003** Komisia navrhla **program „Hercule“** na podporu vzdelávacích aktivít, opatrení technickej pomoci a výmeny údajov. Program začal fungovať v roku **2004** a jeho fungovanie bolo predĺžené v súlade s **viacročnými finančnými rámcami (VFR) na roky 2007 – 2013 a 2014 – 2020**.

V roku **2006** boli zavedené nové **rozpočtové pravidlá**, ktoré od vnútroštátnych správnych orgánov vyžadujú, aby zaviedli účinné systémy vnútornej kontroly a vykonávali potrebné kontroly prostriedkov EÚ, ktoré spravujú.

Keďže OLAF zdokonalil svoje operačné skúsenosti a výsledky, Komisia v roku **2007** prijala oznámenie s názvom **„Predchádzanie podvodom opierajúc sa**

o operatívne výsledky: dynamický prístup k zabezpečeniu proti podvodom“ s cieľom integrovať odborné znalosti úradu OLAF do regulačného procesu. Zámerom bolo zistiť nedostatky v legislatívnych návrhoch, vo vykonávaní právnych predpisov EÚ a v systémoch riadenia a kontroly.

1.3. Tretie desaťročie (2009 – 2018): reformy a nový skok vpred

Počas tretieho desaťročia počet a význam opatrení prijatých na úrovni EÚ poskytol nový impulz boju proti podvodom vo všetkých oblastiach súvisiacich s rozpočtom EÚ.

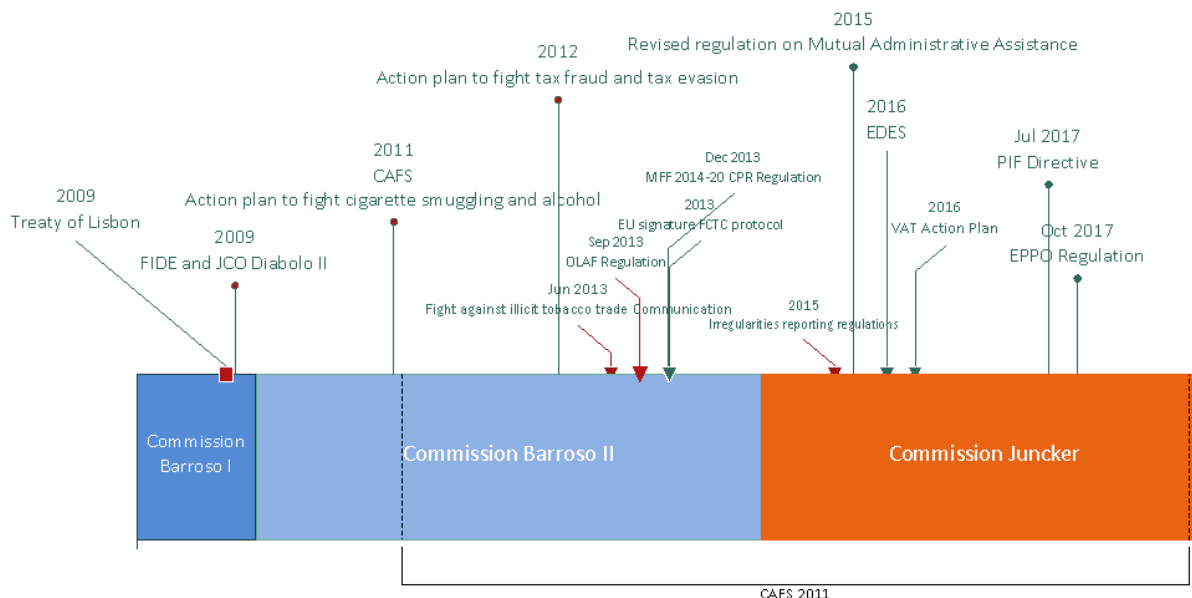
V nadväznosti na úspechy predchádzajúcich 20 rokov sa v tomto desaťročí realizovali ambiciózne iniciatívy, ktoré v nadchádzajúcich rokoch pozdvihnú ochranu finančných záujmov EÚ na novú úroveň.

Hoci najvýznamnejšími úspechmi sú legislatívne akty, operatívne opatrenia v súlade so Zmluvou o EÚ takisto priniesli významný pokrok, pokiaľ ide o spoluprácu medzi členskými štátmi a Komisiou a úradom OLAF. V dôsledku tohto neustáleho zlepšovania EDA v tomto desaťročí predložil kvalifikované stanovisko k rozpočtu EÚ na roky 2016 a 2017.

V roku **2009** bola v colnej oblasti do prevádzky uvedená nová databáza (**FIDE**) a spustila sa **spoločná colná operácia** (JCO) Diabolo II, ktorá predstavuje vynikajúci model pre budúcu spoluprácu v colnej oblasti. Podieľali sa na nej všetci partneri procesu ASEM (stretnutie Ázia – Európa), ktorých koordinoval úrad OLAF s podporou Europolu a Interpolu.

Koncom roka nadobudla platnosť Lisabonská zmluva. Medzi mnohými významnými zmenami, ktoré priniesla, bolo završenie procesu integrácie do systému Únie v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (t. j. policajná a justičná spolupráca

v trestných veciach) a stanovenie možnosti zriadenia Európskej prokuratúry.

V roku **2011** Komisia prijala ambicióznu **stratégiu boja proti podvodom** a akčný plán na boj proti pašovaniu cigariet a alkoholu pozdĺž východnej hranice EÚ. V roku **2012** predstavila svoje plány na **boj proti daňovým podvodom a daňovým únikom**.

Rok **2013** priniesol výrazný pokrok v ochrane finančných záujmov EÚ. V súlade s cieľmi stanovenými v stratégii Komisie pre boj proti podvodom sa do výdavkových programov VFR na roky 2014–2020 zaviedli osobitné ustanovenia o boji proti podvodom, ktoré od riadiacich orgánov vyžadujú prijatie účinných a primeraných opatrení proti podvodom. Nariadením (EÚ) č. 883/2013 sa opätovne vymedzili **vyšetrovania vedené úradom OLAF**, posilnili sa procesné záruky pre dotknutých jednotlivcov a všetkým členským štátom sa uložila povinnosť, aby určili útvar AFCOS s cieľom uľahčiť účinnú spoluprácu a výmenu informácií s úradom. **Protokol k Rámcovému dohovoru o kontrole tabaku (RDKT)** proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami podpísalo 54 strán vrátane EÚ. Komisia tiež prijala oznámenie o **boji proti pašovaniu tabaku** a akčný plán.

Legislatívny balík stanovený v stratégii Komisie pre boj proti podvodom bol dokončený v roku **2014** prijatím revidovaných smerníc o verejnom obstarávaní a verejnoprospešných službách a novej smernice o koncesiách. Všetky prioritné akcie stratégie Komisie pre boj proti podvodom boli dokončené v priebehu toho istého roku.

Táto dynamika pokračovala aj počas pôsobenia Junckerovej Komisie a na konci desaťročia boli konečne prijaté dva významné a dlho očakávané legislatívne akty na posilnenie trestnoprávnej ochrany rozpočtu EÚ: **smernica o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva** (ďalej len

„smernica o ochrane finančných záujmov“)⁴, a nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia **Európskej prokuratúry**⁵.

V roku 2017 Komisia zrevidovala svoj rámec vnútornej kontroly⁶ s cieľom zabezpečiť, aby všetky zložky vrátane zložky, ktorá bojuje proti podvodom, boli prítomné a účinné na všetkých úrovniach organizácie.

Ďalšie kapitoly tejto správy sa zameriavajú na pokrok dosiahnutý v roku 2018.

2. HARMONIZÁCIA A POSILNENIE BOJA PROTI PODVODOM V CELEJ EÚ: PRIEREZOVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY V ROKU 2018

2.1. Legislatívne akty prijaté inštitúciami EÚ

2.1.1. Nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry: súčasný stav

Po prijatí nariadenia o Európskej prokuratúre Holandsko a Malta v auguste 2018 potvrdili svoje členstvo v Európskej prokuratúre, čím sa celkový počet zúčastnených členských štátov zvýšil na 22. Európska prokuratúra bude zodpovedná za vyšetrovanie, stíhanie a odsudzovanie trestných činov, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ, ako sa vymedzuje v smernici o ochrane finančných záujmov.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva, Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29 – 41.

⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry, Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1.

⁶ C(2017) 2373 final.

Očakáva sa, že Európska prokuratúra začne svoju činnosť ku koncu roka 2020, a to po uplynutí obdobia najmenej troch rokov stanoveného v nariadení o Európskej prokuratúre. Zriadenie Európskej prokuratúry je prioritou Komisie a tento proces je v pokročilom štádiu.

V roku 2018 Komisia vymenovala dočasného administratívneho riaditeľa zodpovedného za administratívne a rozpočtové záležitosti. Zároveň začal prebiehať nábor na pozíciu európskeho hlavného prokurátora a európskych prokurátorov. Komisia vyzvala členské štáty, aby do konca marca 2019 navrhli svojich kandidátov na pozíciu európskeho prokurátora.

Počas tohto procesu sa so zúčastnenými členskými štátmi vedú konzultácie prostredníctvom skupiny odborníkov, ktorá bola zriadená v súlade s nariadením o Európskej prokuratúre.

2.1.2. Súhrnné nariadenie

Nariadenie (EÚ, Euratom) 2018/1046, tzv. súhrnné nariadenie, bolo prijaté 18. júla 2018. Súhrnným nariadením sa mení súčasné nariadenie o rozpočtových pravidlách, v ktorom sa stanovuje celkový rámec pre riadenie rozpočtu, ako aj niekoľko aktov, ktorými sa riadia viacročné programy EÚ v rôznych oblastiach vrátane politiky súdržnosti. Súhrnným nariadením sa teda revidujú rozpočtové pravidlá EÚ s cieľom zjednodušiť ich a zabezpečiť, aby boli viac orientované na výsledky. Nariadenie zahŕňa revízie, ktoré zjednodušujú používanie finančných nástrojov v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov.

V článku 61 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa nanovo vymedzuje konflikt záujmov v prípade všetkých účastníkov finančných operácií, ktorí plnia rozpočet EÚ v rámci jednotlivých režimov riadenia, a to aj na vnútroštátnej úrovni. Pravdepodobne to povedie k výrazne vyššiemu počtu „vyhlásení o záujmoch“ zo strany účastníkov finančných operácií, zvýšeniu transparentnosti a zvýšeniu dôvery verejnosti.

2.2. Formovanie budúcnosti: legislatívne a politické iniciatívy európskych inštitúcií

V nasledujúcom oddiele sa uvádza prehľad najdôležitejších trendov v oblasti politických a legislatívnych iniciatív Komisie v roku 2018.

2.2.1. Návrh Komisie na revíziu nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013

Komisia 23. mája 2018 prijala návrh na zmenu vybraných ustanovení nariadenia č. 883/2013⁷.

Revízia nariadenia vychádza predovšetkým z potreby prispôbiť fungovanie úradu OLAF fungovaniu budúcej Európskej prokuratúry. Cieľom revízie je aj zvýšiť účinnosť vyšetrovacej funkcie úradu OLAF, najmä: i) objasnením, do akej miery sa právne predpisy EÚ a vnútroštátne právne predpisy uplatňujú pri vykonávaní kontrol a inšpekcií na mieste, a tým kodifikujú judikatúru Všeobecného súdu; ii) zdokonalením prípustnosti dôkazov zhromaždených úradom OLAF v nadväzujúcich konaniach; a iii) poskytnutím jasného právneho základu pre OLAF v súvislosti s prístupom k informáciám o bankových účtoch za pomoci príslušných vnútroštátnych orgánov.

Pokiaľ ide o budúci vzťah s Európskou prokuratúrou, v návrhu Komisie sa stanovuje povinnosť úradu OLAF podávať správy v prípade, že odhalí možné podvody patriace do právomoci Európskej prokuratúry. Takisto sa v ňom objasňuje, ako a kedy môže OLAF na základe svojej žiadosti podporovať a dopĺňať Európsku prokuratúru a kedy môže OLAF začať administratívne vyšetrovanie alebo v ňom pokračovať z vlastnej iniciatívy, s cieľom zabezpečiť, aby sa tieto dva orgány navzájom dopĺňali v čo najväčšej miere a aby zabezpečili správnu rovnováhu trestnoprávných a administratívnych prostriedkov na ochranu rozpočtu EÚ.

Návrh Komisie je cielenou revíziou nariadenia o úrade OLAF, ktorá má zabezpečiť, že zmeny budú účinné, keď koncom roka 2020 Európska prokuratúra začne vykonávať svoju činnosť. V neskoršom štádiu by sa mohlo uvažovať aj o rozsiahlejšej revízii s cieľom modernizovať právny rámec úradu OLAF.

V roku 2018 počas bulharského a rakúskeho predsedníctva sa o návrhu Komisie rokovalo v rámci skupiny Rady pre boj proti podvodom (GAF). Fínske predsedníctvo má na jeseň 2019 mandát na začatie neformálnych (trojstranných) rokovaní s Parlamentom. Európsky parlament prijal správu o návrhu Komisie 16. apríla 2019⁸.

2.2.2. Návrh Komisie týkajúci sa nariadenia o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch

Komisia 2. mája 2018 navrhla nariadenie o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch. Návrh je založený na princípe, že dodržiavanie zásady právneho štátu je nevyhnutným predpokladom dodržiavania zásad riadneho

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom

(OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).
⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0383_SK.html.

finančného riadenia. Podľa tohto návrhu by EÚ mohla primeraným spôsobom pozastaviť, zredukovať alebo obmedziť prístup k prostriedkom EÚ. Pri rozhodovaní o začatí tohto postupu Komisia zohľadní príslušné informácie, ako napríklad rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, správy EDA, ako aj závery príslušných medzinárodných organizácií. Dotknutý členský štát bude mať pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia príležitosť predložiť svoje stanovisko. Členské štáty by boli naďalej viazané existujúcimi povinnosťami vykonávať programy a vyplácať platby konečným príjemcom. O návrhu sa v súčasnosti diskutuje v Rade a Parlamente.

2.2.3. Prierezové ustanovenia o ochrane finančných záujmov EÚ v rámci všetkých návrhov Komisie týkajúcich sa VFR

Úrad OLAF v úzkej spolupráci s útvarmi zodpovednými za výdavky a ústrednými útvarmi Komisie zaviedol štandardné ustanovenia o ochrane finančných záujmov EÚ vo všetkých legislatívnych návrhoch Komisie týkajúcich sa výdavkových programov po roku 2020 v rámci priameho, nepriameho a zdieľaného riadenia. Podľa týchto ustanovení sa finančné záujmy EÚ majú chrániť primeranými opatreniami vrátane prevencie, odhaľovania, opravy a vyšetrovania nezrovnalostí a podvodov. Všetky osoby alebo subjekty, ktoré dostávajú finančné prostriedky EÚ, musia okrem toho plne spolupracovať pri ochrane finančných záujmov EÚ, udeliť potrebné prístupové práva Komisii, úradu OLAF, Európskej prokuratúre a Európskemu dvoru audítorov a zabezpečiť, aby rovnaké práva udelili aj všetky tretie strany zapojené do čerpania finančných prostriedkov EÚ.

2.2.4. Boj proti korupcii v EÚ

V roku 2018 bol boj proti korupcii prioritou v procese správy hospodárskych záležitostí v rámci európskeho semestra. Štrnásť správ o krajine⁹ obsahovalo posúdenie právneho, politického a inštitucionálneho prostredia na boj proti korupcii vrátane dosiahnutého pokroku a zostávajúcich výziev.

Šiestim členským štátom sa okrem toho individuálne odporúčilo, aby zintenzívnili boj proti korupcii, odstránili nedostatky vo verejnom obstarávaní, posilnili protikorupčný rámec, účinnejšie predchádzali korupcii a potláčali ju, predchádzali konfliktom záujmov a zdokonalili vyvodzovanie zodpovednosti na úrovni prokuratúry a polície.

Na základe výzvy na predloženie návrhov bolo na projekty, v rámci ktorých sa navrhovali akcie v oblasti boja proti korupcii, poskytnutých sedem grantov v celkovej hodnote 2,2 milióna EUR.

V roku 2018 sa Komisia vrátane úradu OLAF aktívne zúčastnila na niekoľkých európskych

a medzinárodných protikorupčných fórach, ako sú Dohovor Organizácie Spojených národov proti korupcii, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, protikorupčná pracovná skupina G20 a Európski partneri proti korupcii (EPAC)/siete kontaktných osôb EÚ na boj proti korupcii (EACN).

2.2.5. Medzinárodná spolupráca

S cieľom účinnejšie bojovať proti podvodom poškodzujúcim rozpočet EÚ za hranicami EÚ Komisia pokračovala v začleňovaní ustanovení na boj proti podvodom do dohôd s nečlenskými krajinami EÚ a do vzorových dohôd o príspevku s medzinárodnými finančnými inštitúciami a ďalšími medzinárodnými organizáciami.

V roku 2018 úrad OLAF zorganizoval dve konkrétne podujatia na podporu nečlenských krajín EÚ:

- svoj výročný seminár (ktorý sa konal v júni 2018 v Bosne a Hercegovine) pre partnerské orgány v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách týkajúci sa najlepších postupov pri úspešnom vyšetrovaní podvodov a¹

- seminár (v júli 2018) v rámci dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou, na ktorom sa zúčastnili všetky príslušné útvary boja proti podvodom na Ukrajine.

Úrad OLAF takisto podpísal dve dohody o administratívnej spolupráci s Africkou rozvojovou bankou a Úradom generálneho inšpektora Agentúry Spojených štátov pre medzinárodný rozvoj (USAID).

2.2.6. Stratégia Komisie v oblasti boja proti podvodom a nový balík opatrení v oblasti riadenia

V roku 2018 Komisia pripravila novú stratégiu pre boj proti podvodom, ktorá nahradila stratégiu prijatú 24. júna 2011¹⁰, s cieľom zlepšovať predchádzanie podvodom, ich odhaľovanie a vyšetrovanie a zabezpečiť, že bude venovať dostatočnú pozornosť primeraným sankciám, vymáhaniu a odrádzaniu.

Nová stratégia, ktorá bola prijatá 29. apríla 2019, je založená na podrobnom hodnotení rizika, z ktorého vyplynulo, že medzi hlavné oblasti, ktoré možno zlepšiť, patrí zber a analýza údajov o podvodoch, spolupráca medzi útvarmi Komisie a dohľad na úrovni inštitúcií v otázkach týkajúcich sa podvodov v rámci Komisie. Tieto aspekty preto tvoria jadro novej stratégie Komisie pre boj proti podvodom. Sú tiež v súlade s interným hodnotením predchádzajúcej stratégie.

⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-country-reports_sk.

¹⁰ COM(2011) 376 final.

Do konca roka 2018 sa zaviedli zlepšenia v oblasti riadenia¹¹, čím sa posilnila úloha správnej rady Komisie v oblasti boja proti podvodom.

2.2.7. *Vykonávanie programu Hercule*

V rámci programu Hercule III¹² na roky 2014 – 2020 sa podporujú činnosti v oblasti boja proti podvodom, korupcii a všetkým ostatným nezákonným činnostiam poškodzujúcim finančné záujmy EÚ. V roku 2018, piatom roku jeho vykonávania, mu bol pridelený rozpočet vo výške 15,35 milióna EUR¹³ na:

- financovanie opatrení zameraných na posilnenie operačnej a technickej kapacity colných a policajných orgánov v členských štátoch, ako aj na IT podporu (75 % rozpočtu programu) a
- školenia a konferencie vrátane školenia v oblasti digitálnej forenzej vedy pre zamestnancov pracujúcich v orgánoch presadzovania práva členských štátov a partnerských krajín (25 % rozpočtu).

Príjemcovia grantov z programu Hercule III oznámili významné úspechy dosiahnuté pomocou zariadení a školení financovaných z programu¹⁴, ako sú:

- zaistenie pašovaných a falšovaných cigariet a tabaku,
- odhalenie nových systémov podvodov a sietí zločineckých skupín a
- zlepšené operácie a rýchlejšie vyšetrovania týkajúce sa nezrovnalostí a korupcie poškodzujúcich finančné záujmy EÚ.

2.3. *Judikatúra SDEÚ*

2.3.1. *Sigma Orionis/Komisia*

V roku 2018 jedno rozhodnutie Všeobecného súdu doplnilo judikatúru o ochrane finančných záujmov EÚ, pokiaľ ide o kontroly a inšpekcie na mieste vykonávané úradom OLAF.

Vo veci *Sigma Orionis/Komisia*¹⁵ Súdny dvor objasnil rozhodné právo, ktoré sa uplatňuje počas týchto kontrol a inšpekcií na mieste.

Súdny dvor rozhodol, že ak hospodársky subjekt nekladie odpor, kontroly a inšpekcie na mieste vykonáva úrad OLAF na základe nariadenia č. 883/2013 a nariadenia č. 2185/1996 a na základe písomného oprávnenia generálneho riaditeľa úradu OLAF. Právo EÚ má prednosť pred vnútroštátnym právom, ak je záležitosť upravená v nariadení č. 883/2013 alebo nariadení č. 2185/1996. Okrem toho Súdny dvor konštatoval, že ustanovenia (v nariadení č. 2185/1996) týkajúce sa prípadného bránenia sa kontrole zo strany dotknutého hospodárskeho subjektu, neznamenujú existenciu „práva brániť sa“, ale jednoducho stanovujú dôsledok, že možno uložiť vykonanie kontroly prostredníctvom vnútroštátnych orgánov (na základe vnútroštátneho práva). Pokiaľ ide o procesné záruky, Súdny dvor pripomenul, že OLAF musí rešpektovať základné práva stanovené v práve EÚ, a najmä v charte.

Podľa názoru Komisie tieto dôležité vysvetlenia Súdneho dvora pomôžu zvýšiť efektívnosť vyšetrovaní úradu OLAF.

2.3.2. *Judikatúra týkajúca sa systému EDES*

Súdny dvor potvrdil platnosť systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES)¹⁶ zriadeného v roku 2016, tak pokiaľ ide o včasné odhaľovanie (rozsudok Všeobecného súdu z 24. októbra 2018 vo veci T-477/16, Epsilon International SA/Európska komisia), ako aj pokiaľ ide o vylúčenie (rozsudok Všeobecného súdu z 8. novembra 2018 vo veci T-454/17, „Pro NGO!“ /Komisia).¹⁷

2.4. *Opatrenia prijaté členskými štátmi*

2.4.1. *Prehľad opatrení prijatých členskými štátmi*

Toto zhrnutie predstavuje prehľad trendov a priorít v oblasti opatrení na boj proti podvodom, ktoré vykonávajú členské štáty, nie je však úplné. Členské štáty boli vyzvané, aby oznámili najviac tri opatrenia na boj proti podvodom, niektoré ich však mohli prijať viac ako tri¹⁸.

V roku 2018 členské štáty oznámili 71 opatrení¹⁹ na ochranu finančných záujmov EÚ a boj proti podvodom. Tieto opatrenia sa vzťahovali na celý cyklus boja proti podvodom, najmä v oblasti zdieľaného riadenia a verejného obstarávania, ale aj v oblasti konfliktov záujmov, korupcie a protikorupčných stratégií, finančnej trestnej

¹¹ Pozri oznámenie Komisie: Zjednodušenie a posilnenie správy a riadenia spoločností v Európskej komisii, C(2018)7704 final z 21. novembra 2018.

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 250/2014 z 26. februára 2014, ktorým sa ustanovuje program na podporu činností v oblasti ochrany finančných záujmov Európskej únie (program Hercule III) a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 804/2004/ES (Ú. v. EÚ L 84, 20.3.2014, s. 6).

¹³ Rozhodnutie Komisie C(2018) 1763 final z 28. marca 2018.

¹⁴ Podrobnosti sa uvádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

¹⁵ Rozsudok Všeobecného súdu z 3. mája 2018 vo veci T-48/16, Sigma Orionis SA/Európska komisia.

¹⁶ Pozri bod 7.

¹⁷ Podrobnejšia analýza judikatúry Európskeho súdneho dvora sa uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie, v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

¹⁸ Oznámené opatrenia sa podrobne analyzujú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode i).

¹⁹ Niektoré z nich tvorili súčasť balíka, ktorý zahŕňal napríklad legislatívne, administratívne, operačné alebo organizačné opatrenia prijaté spoločne s cieľom ich uplatňovania na rôznych úrovniach inštitucionálnej štruktúry krajiny. Tým sa celkový počet oznámených opatrení zvyšuje na 111.

činnosti, cieľ a nezákonného obchodu. Väčšina opatrení sa týkala „predchádzania podvodom“ a „odhaľovania podvodov“. Približne jedna tretina oznámených opatrení sa týkala aj „vyšetrovania a stíhania podvodov“ a „vymáhania a sankcií“.

Väčšinu (64 %) tvorili sektorové opatrenia, nie prierezové (36 %). Štrnásť sektorových opatrení sa týkalo príjmov v oblastiach daňových podvodov a cieľ. Ďalších 31 opatrení sa týkalo výdavkov vo všetkých oblastiach rozpočtu. Sektorovým opatreniam sa budú venovať odseky týkajúce sa rôznych rozpočtových oblastí, zatiaľ čo tento oddiel sa zameriava na prierezové opatrenia.

2.4.1.1. Národné stratégie pre boj proti podvodom

Do konca roka 2018 spolu 11 členských štátov²⁰ prijalo národnú stratégiu pre boj proti podvodom a zaslalo ju Komisii. **Komisia opätovne vyzýva ostatné členské štáty, aby vypracovali takéto stratégie** v súlade so zisteniami EDA v osobitnej správe č. 06/2019.

2.4.1.2. Posilnenie transparentnosti, boj proti korupcii a konflikt záujmov pri verejnom obstarávaní

V roku 2018 desať členských štátov²¹ prijalo trinásť opatrení v oblasti verejného obstarávania. Ich cieľom je boj proti korupcii a konfliktom záujmov a posilnenie transparentnosti. Približne polovica týchto opatrení zahŕňala legislatívne akty na objasnenie alebo konsolidáciu existujúcich pravidiel alebo na prispôbienie vnútroštátnych systémov vývoju právnych predpisov EÚ. Boli oznámené aj organizačné a operatívne opatrenia týkajúce sa najmä školiacich aktivít a zavádzania nových IT nástrojov.

2.4.1.3. Ďalšie opatrenia

Ďalšie oznámené prierezové opatrenia sa týkali najmä finančnej a organizovanej trestnej činnosti²², najmä so zreteľom na zriadenie Európskej prokuratúry²³. Lotyšsko pokračovalo vo svojej trojročnej národnej kampani proti podvodom (#FraudOff!), ktorej cieľom bolo zvýšiť informovanosť verejnosti o nulovej tolerancii voči podvodom a podporiť ju.

Dva členské štáty oznámili opatrenia týkajúce sa ich systémov vnútornej kontroly²⁴. Švédsko informovalo o ročnom programe Rady pre ochranu finančných záujmov Európskej únie (SEFI) a Chorvátsko

o medzinárodnej konferencii venovanej riadeniu nezrovnalostí.

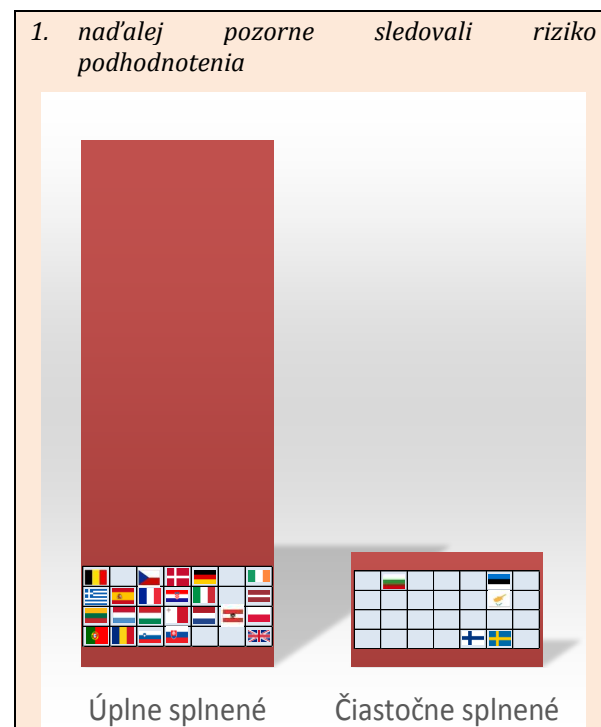
Tri členské štáty oznámili opatrenia na riešenie príjmov a výdavkov v niektorých sektoroch²⁵:

- talianska hospodárska a finančná polícia vypracovala konkrétne operačné plány na boj proti sprenevere, neoprávneným žiadostiam o finančné prostriedky EÚ a/alebo neoprávnenému čerpaniu finančných prostriedkov EÚ a podvodom s DPH,
- Slovinsko posilnilo spoluprácu medzi orgánmi riadiacimi finančné záujmy EÚ a orgánmi presadzovania práva a justičnými orgánmi, a
- Spojené kráľovstvo oznámilo opatrenie zamerané na daňové podvody a ochranu fondu pre najodkázanejšie osoby (FEAD).

2.4.2. Plnenie odporúčaní z roku 2017

V správe z roku 2017 o ochrane finančných záujmov Komisia členským štátom poskytla dva súbory odporúčaní; jeden súbor bol zameraný na príjmy a druhý na výdavky.

Komisia odporučila členským štátom, aby²⁶:

²⁰ Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Francúzsko, Grécko, Maďarsko, Taliansko, Lotyšsko, Malta, Slovensko a Rumunsko v minulosti oznámili svoje národné stratégie pre boj proti podvodom, tie sú však už zastarané.

²¹ Bulharsko, Cyprus, Česko, Estónsko, Fínsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta a Rumunsko.

²² Maďarsko a Švédsko.

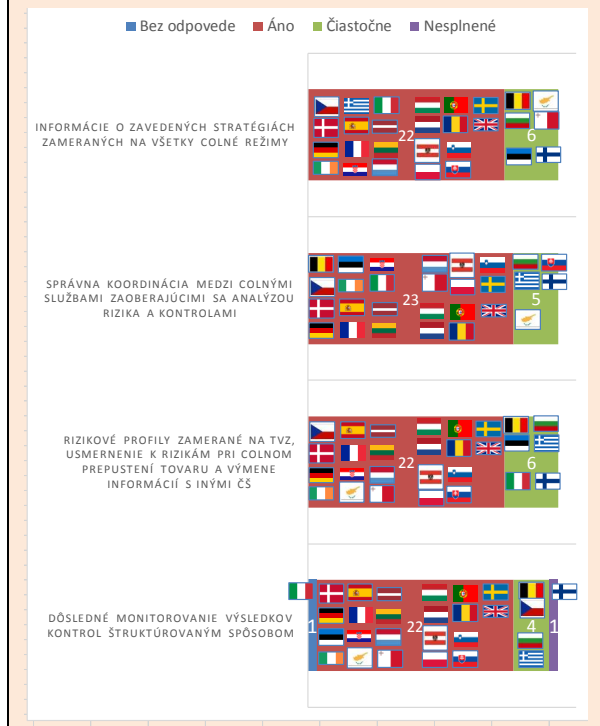
²³ Česko, Rumunsko a Grécko.

²⁴ Belgicko a Švédsko.

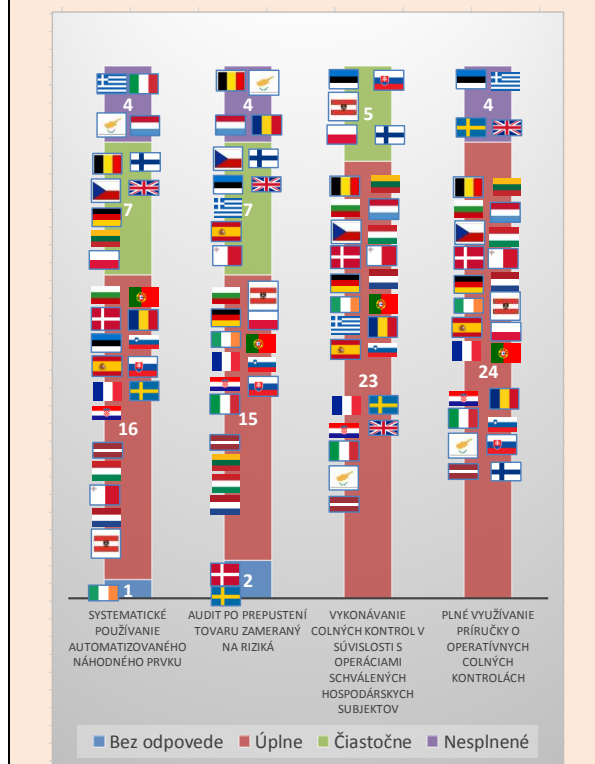
²⁵ Hoci ich členské štáty výslovne nevymedzujú ako prierezové opatrenia, najviac sa hodia do tohto oddielu.

²⁶ Podrobná analýza odpovedí sa nachádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. **Error! Bookmark not defined.** bode iii).

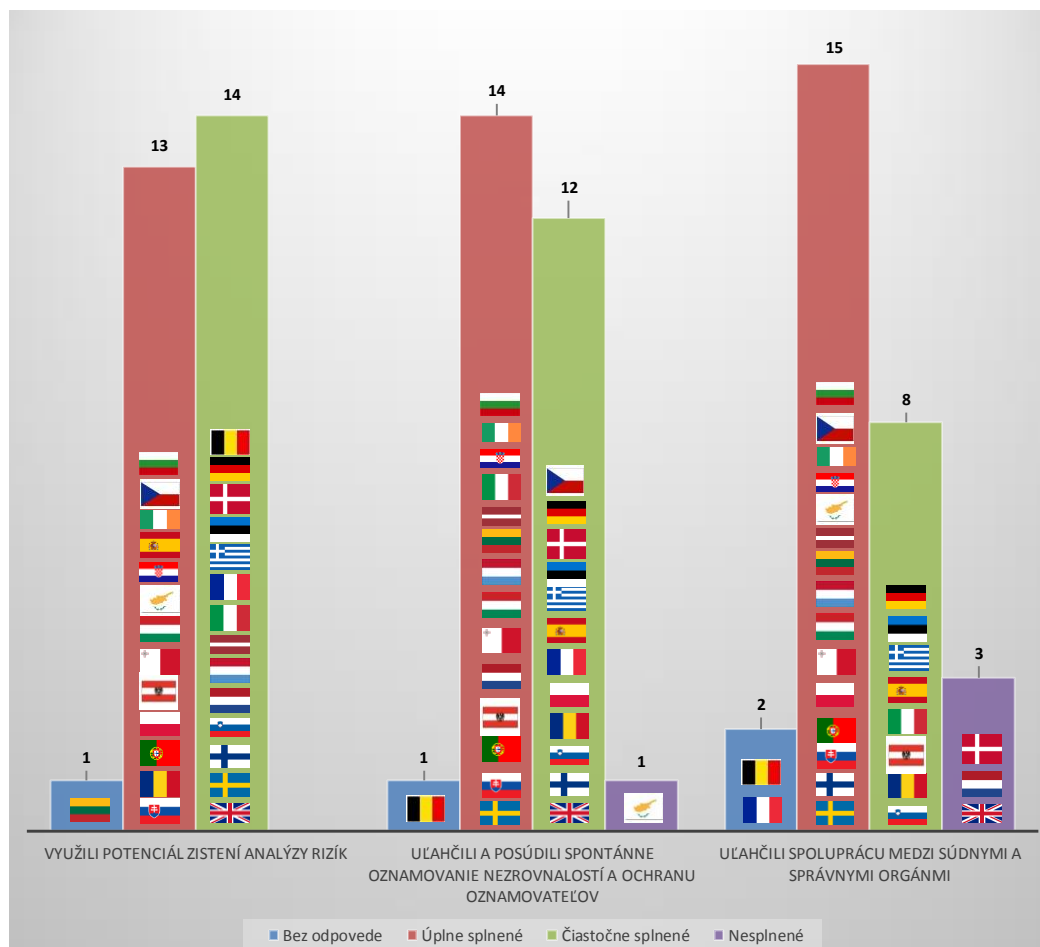
2. posilnili colné kontroly

3. prijali ďalšie opatrenia na posilnenie riadenia colných rizík

Pokiaľ ide o výdavky, členské štáty boli požiadané, aby:

Celkovo z opatrení nadväzujúcich na odporúčania vyplýva, že väčšina členských štátov dosiahla pokrok. Výsledky ukázali účinné nadväzujúce opatrenia na príjmovej strane rozpočtu. Na strane výdavkov však jednoznačne existuje čoraz väčšia potreba užšej spolupráce medzi orgánmi, ktoré sa venujú ochrane finančných záujmov EÚ.

Väčšina členských štátov zaviedla množstvo nástrojov a postupov na zhromažďovanie tipov od oznamovateľov a na zabezpečenie ich anonymity. Zdá sa však, že často chýba centrálna koordinácia alebo harmonizácia pravidiel a prístupov, a to aj na vnútroštátnej úrovni. Niektoré zostávajúce nedostatky pomôže odstrániť smernica o ochrane osôb nahlásujúcich porušenia práva Únie, na ktorej sa spoluzákonodarcovia dohodli v apríli 2019²⁷.

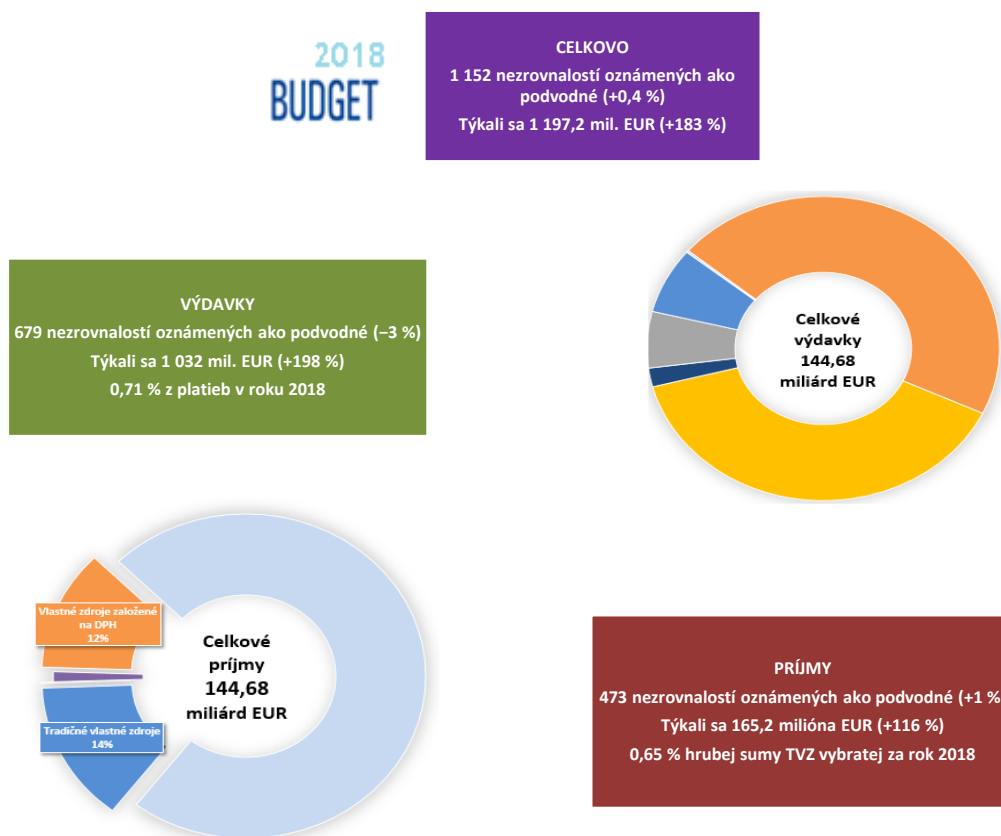
Ďalšou potenciálnou oblasťou zlepšenia je spolupráca medzi správnymi orgánmi a orgánmi presadzovania práva a súdnictvom. AFCOS môže zohrávať dôležitú úlohu pri podpore a rozvíjaní takejto spolupráce, a to aj so zreteľom na zriadenie Európskej prokuratúry. To zdôraznil aj Dvor audítorov v osobitnej správe č. 06/2019.

2.5. Zhrnutie štatistík o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch²⁸

V roku 2018 bolo Komisii oznámených spolu 11 638 podvodných a nepodvodných nezrovnalostí, čo je o 25 % menej než v roku 2017. Týkali sa približne 2,5 miliardy EUR, čo je porovnateľné so sumou v predchádzajúcom roku.

Odhalenie a oznámenie nezrovnalosti znamená, že boli prijaté nápravné opatrenia zamerané na ochranu finančných záujmov EÚ a že v prípade podozrenia z podvodu bolo začaté trestné konanie.

Obr. 1: Nezrovnalosti oznámené ako podvodné v roku 2018

²⁷ Predbežne schválené znenie je k dispozícii na http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0366_SK.html.

²⁸ Podrobná analýza oznámených nezrovnalostí sa nachádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

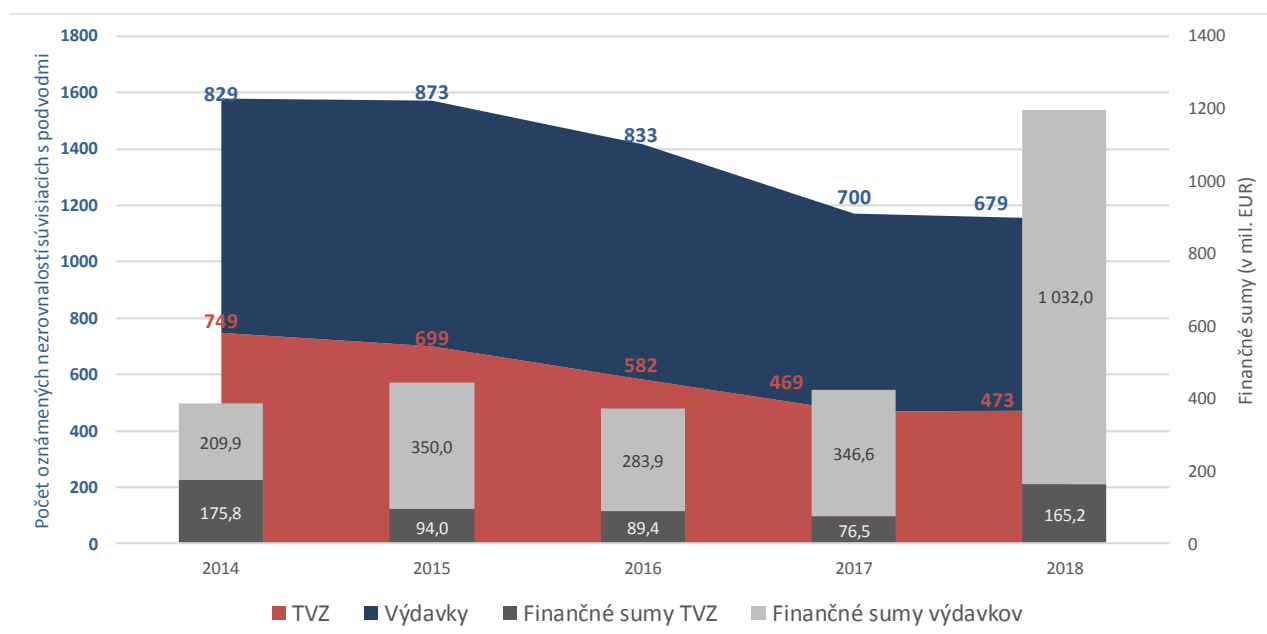
2.5.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti

Počet nezrovnalostí oznámených ako podvodné (čo zahŕňa prípady podozrenia z podvodu alebo preukázané podvody) a súvisiace sumy nepredstavujú priamy ukazovateľ úrovne podvodov poškodzujúcich rozpočet EÚ. Poukazujú iba na to, koľko prípadov potenciálnych podvodov orgány členských štátov a EÚ odhalili a oznámili.

V roku 2018 bolo oznámených 1 152 podvodných nezrovnalostí (t. j. 10 % všetkých odhalených a oznámených nezrovnalostí)²⁹, ktoré sa týkali 1 197,2 milióna EUR (nezrovnalosťami bolo teda poškodených 48 % celkových finančných prostriedkov)³⁰ v oblasti výdavkov aj príjmov, ako je to znázornené na obrázku 1.

Počet podvodných nezrovnalostí oznámených v roku 2018 zostal v porovnaní s rokom 2017 stabilný, zatiaľ čo ich finančná hodnota sa zvýšila o významných 183 %. Za päťročné obdobie (2014 – 2018) to bolo o 27 % menej než v roku 2014, čo je 16 % pod päťročným priemerom. Finančný vplyv však značne kolíše (pozri obr. 4), keďže môže byť ovplyvnený jednotlivými prípadmi týkajúcimi sa vysokých súm. Dôvody prudkého nárastu v roku 2018 súvisia s politikou súdržnosti, a preto sú uvedené v časti 4.3.2.1.

Obr. 2: Nezrovnalosti oznámené ako podvodné a súvisiace sumy, 2014 – 2018

Rozdelenie podvodných nezrovnalostí, ktoré boli oznámené v roku 2018, podľa členského štátu a oblasti rozpočtu je uvedené v prílohe 1.

2.5.2. Odhalené a oznámené nepodvodné nezrovnalosti

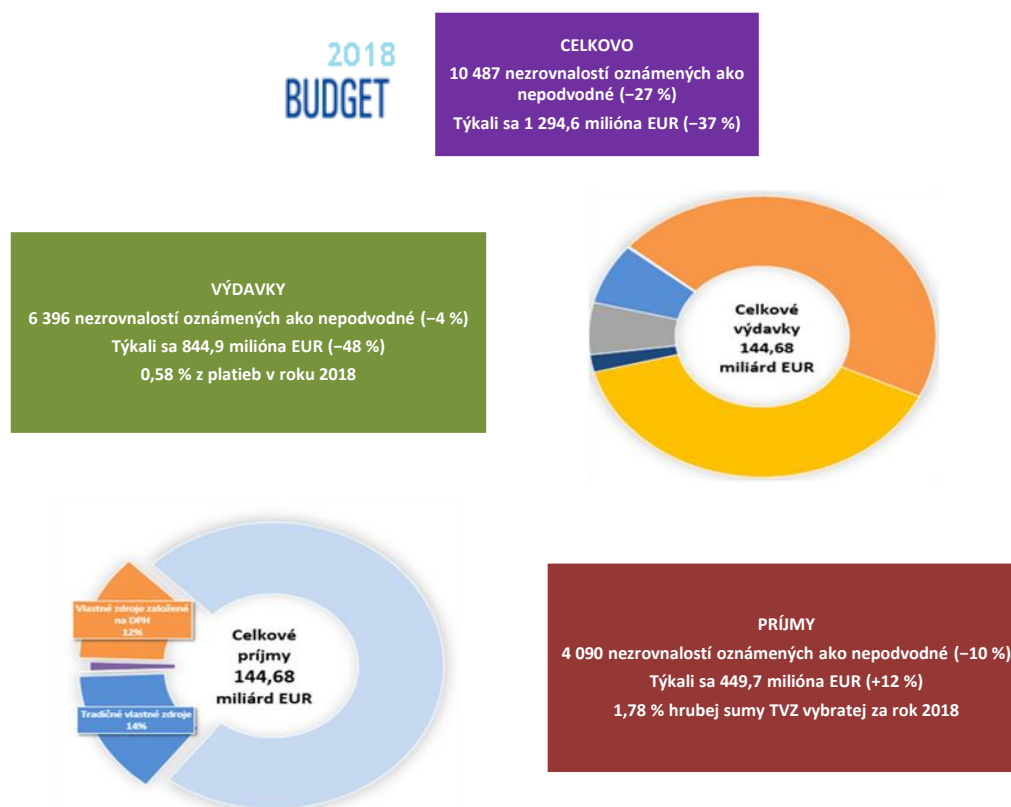
V roku 2018 bolo Komisii oznámených 10 487 nepodvodných nezrovnalostí (o 27 % menej ako v roku 2017). Vo všetkých oblastiach okrem predvstupovej politiky sa číselné údaje znížili. Príslušná finančná hodnota klesla o 37 % na približne 1,3 miliardy EUR, ako je to uvedené na obrázku 3.

Rozdelenie nepodvodných nezrovnalostí, ktoré boli oznámené v roku 2018, podľa členského štátu a oblasti rozpočtu je uvedené v prílohe 2.

²⁹ Tento ukazovateľ označuje „úroveň frekvencie podvodov“. Pozri oddiel 2.3.2 pracovného dokumentu útvarov Komisie *Metodika štatistického hodnotenia oznámených nezrovnalostí za rok 2015*, SWD(2016) 237 final.

³⁰ Tento ukazovateľ označuje „úroveň sumy podvodov“. Pozri oddiel 2.3.3 dokumentu uvedeného v poznámke pod čiarou č. **Error!**
Bookmark not defined.

Obr. 3: Nezrovnalosti oznámené ako nepodvodné v roku 2018

2.5.3. Vyšetrovania vedené úradom OLAF

V roku 2018 úrad OLAF začal 219 vyšetrovaní, uzavrel 167 vyšetrovaní a odporučil vymáhanie finančných prostriedkov vo výške 371 miliardy EUR. Na konci roka prebiehalo 414 vyšetrovaní³¹.

3. POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – PRÍJMY

3.1. Opatrenia inštitúcií EÚ na boj proti podvodom – príjmy

3.1.1. Vzájomná administratívna pomoc

3.1.1.1. Informačný systém pre boj proti podvodom (AFIS)

Systém AFIS³² je systém zastrešujúci súbor IT aplikácií zameraných na boj proti podvodom, ktoré prevádzkuje Európska komisia (OLAF) a ktoré vytvárajú kontakty s príslušnými orgánmi v členských štátoch a zabezpečujú včasnú a bezpečnú výmenu informácií o podvodoch medzi vnútroštátnymi správnymi orgánmi a príslušnými orgánmi EÚ. Portál AFIS je jednotná a spoločná

infraštruktúra na poskytovanie uvedených služieb takmer 8 800 registrovaným koncovým používateľom vo viac ako 1 900 príslušných útvaroch z členských štátov, partnerských tretích krajín, medzinárodných organizácií, útvarov Komisie a iných inštitúcií EÚ. Projekt AFIS sa týka dvoch hlavných oblastí: i) vzájomnej pomoci v colných záležitostiach a ii) riadenia nezrovnalostí (vzťahujúceho sa na niekoľko sektorov výdavkov).

Systém AFIS podporuje vzájomnú pomoc v colných záležitostiach prostredníctvom zabezpečeného systému výmeny informácií v reálnom čase VOCU (Virtual Operations Coordination Unit – koordinačná jednotka virtuálnych operácií), ktorý sa používa na spoločné colné operácie, zabezpečeného web-mailu (AFIS-Mail), databáz ako CIS+ (Colný informačný systém) a FIDE (Databáza na identifikáciu súborov colného vyšetrovania) a analytických nástrojov, ako je A-TIS (Tranzitný informačný systém na boj proti podvodom).

Systém riadenia nezrovnalostí (IMS) je bezpečný elektronický nástroj, ktorý pomáha členským štátom pri ich povinnosti oznamovať nezrovnalosti zistené v súvislosti s poľnohospodárskymi a štrukturálnymi fondmi, Kohéznym fondom, Fondom pre rybné hospodárstvo, Fondom pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), nástrojom pre

³¹ <https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/reports/olaf-report-sk>

³² Jeho právnym základom je nariadenie č. 515/97 zmenené nariadením 2015/1525.

finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia (ISF) a Fondom európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD), ako aj v súvislosti s predvstupovou pomocou. Podporuje riadenie a analýzu nezrovnalostí.

3.1.1.2. Spoločné colné operácie

Úrad OLAF okrem vyšetrovania prípadov podvodov s príjmami koordinuje aj rozsiahle spoločné colné operácie, do ktorých sú zapojení operační partneri z EÚ a zo zahraničia. Spoločné colné operácie sú cieľové akcie s obmedzeným trvaním, ktorých zámerom je bojovať proti podvodom a pašovaniu citlivého tovaru v konkrétnych rizikových oblastiach, resp. na určených obchodných trasách.

V roku 2018 OLAF poskytoval podporu v 5 spoločných colných operáciách. Modul VOCU

systému AFIS sa použil na bezpečnú výmenu informácií v štyroch takýchto spoločných colných operáciách. Okrem nevyhnutnej podpory príslušných krajín pri vykonávaní koordinovaných opatrení prostredníctvom stálej technickej infraštruktúry úradu OLAF, IT nástrojov a komunikačných nástrojov OLAF poskytuje aj strategicko-analytickú, administratívnu a finančnú podporu.

Tieto operácie: i) pomáhajú zvyšovať efektívnosť colných správ pri vykonávaní cieľových kontrol na európskej úrovni; ii) identifikujú, kde na konkrétnych obchodných trasách existujú riziká; iii) chránia verejnú a legitímne podniky tým, že bránia vstupu nelegálnych výrobkov do EÚ, a iv) chránia verejné financie EÚ.

Na obrázku 4 je znázornené zhrnutie týchto operácií.

Obr. 4: Spoločné colné operácie v roku 2018

Operácia	Účastnícke krajiny	Rozsah pôsobnosti	Výsledky
Spoločná colná operácia Poseidon	Organizovaná talianskymi colnými orgánmi v spolupráci s úradom OLAF	Podvody v oblasti príjmov	Hodnotenie stále prebieha
Spoločná operácia kontroly hraníc JANUS	Spoluorganizovaná pomocnou hraničnou misiou Európskej únie v Moldavsku a na Ukrajine (EUBAM) a úradom OLAF	Pašovanie tabakových výrobkov na východnej hranici EÚ	Zaistenie viac ako 7 miliónov kusov cigariet
Regionálna spoločná colná operácia MARCO	Regionálna operácia námorného dozoru koordinovaná francúzskymi colnými orgánmi v oblasti Atlantiku	Odhaľovanie nezákonného obchodovania s citlivým tovarom na mori	Viac ako 200 nekomerčných plavidiel bolo podrobených kontrole
Spoločná colná operácia Hansa	Riadená colnými orgánmi Spojeného kráľovstva v spolupráci s Europolom. Úrad OLAF poskytol systém AFIS na bezpečnú výmenu informácií a zúčastnil sa na operácii	Vnútny pohyb nezákonného tovaru podliehajúceho spotrebnej dani, najmä cigariet	Zaistenie veľkého množstva cigariet a iných tabakových výrobkov
Operácia SILVER AXE III	Organizovaná Europolom v spolupráci s úradom OLAF a za účasti colných a policajných orgánov a orgánov na ochranu rastlín z 27 krajín	Dovoz a obchodovanie s falšovanými a nedovolenými prípravkami na ochranu rastlín v rámci Únie	Zaistenie 360 ton nedovolených alebo falšovaných pesticídov

3.1.2. Ustanovenia týkajúce sa vzájomnej pomoci a boja proti podvodom v medzinárodných dohodách

Spolupráca s tretími krajinami s cieľom predchádzať porušovaniu colných predpisov, odhaľovať ich a bojovať proti nim je založená na dohodách o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach. V súčasnosti existujú dohody s viac ako 80 krajinami vrátane významných obchodných partnerov EÚ, ako sú USA, Čína a Japonsko. V roku 2018 nadobudol platnosť Protokol o vzájomnej administratívnej pomoci

s Novým Zélandom. Okrem toho sa dokončili rokovania s Mercosurom (Argentínou, Brazíliou, Paraguajom a Uruguajom) a Čile a prebiehali rokovania s Austráliou, Indonéziou, Azerbajdžanom, Kirgizskom, Uzbekistanom a Andorrou.

Dohody o voľnom obchode zvyčajne obsahujú doložku o boji proti podvodom, ktorá umožňuje dočasné zrušenie colnej preferencie pre výrobok v prípade závažných colných podvodov a pretrvávajúcej nedostatočnej spolupráce v oblasti boja proti colným podvodom. Úrad OLAF aktívne prispieva k rokovaniam o týchto doložkách. V roku

2018 bola na technickej úrovni dohodnutá doložka s Mercosurom a Novým Zélandom. Doložka sa začlení aj do modernizovanej dohody o voľnom obchode s Mexikom.

Dohoda WTO o uľahčení obchodu (dohoda z Bali), ktorej je EÚ zmluvnou stranou, je v platnosti od roku 2017. V článku 12 o colnej spolupráci sa stanovujú ďalšie možnosti výmeny informácií s tretími krajinami na overenie dovozného alebo vývozného colného vyhlásenia, ak existujú dôvodné pochybnosti o pravdivosti alebo presnosti tohto colného vyhlásenia.

3.1.3. Boj proti nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami

Okrem úlohy presadzovania práva v boji proti nezákonnému obchodu s tabakom OLAF tiež pomáha posilniť politiku EÚ v tejto oblasti.

Akčný plán – Európska komisia 7. decembra 2018 predstavila nový akčný plán³³, ktorý má Európskej únii umožniť pokračovať v boji proti nezákonnému obchodu s tabakom, čo je jav, ktorý každoročne pripravuje EÚ a jej členské štáty o verejné príjmy v hodnote približne 10 miliárd EUR. V akčnom pláne sa načrtávajú konkrétne kroky na riešenie tak ponuky nelegálnych tabakových výrobkov, ako aj dopytu po nich. Okrem toho podobne ako v predchádzajúcom akčnom pláne aj v druhom akčnom pláne sa predkladajú politické i operačné opatrenia na presadzovanie práva, keďže len ich kombinácia môže viesť k udržateľnému obmedzeniu nezákonného obchodovania s tabakom. Nový akčný plán vychádza z analýzy stratégie z roku 2013 zameranej na zintenzívnenie boja proti nezákonnému obchodu s tabakom. Zabezpečuje kontinuitu tým, že sa zameriava na Protokol na odstránenie nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami (protokol RDKT) na celosvetovej úrovni a úspešné zavedenie nového systému vysledovateľnosti tabakových výrobkov v EÚ.

Protokol RDKT – Protokol pomôže účinne obmedziť nezákonný obchod, iba ak ho zavedú aj tretie krajiny, ktoré sú hlavným zdrojom nedovolených tabakových výrobkov, resp. sú tranzitnými krajinami na trasách pašovania. Komisia zintenzívňuje svoje úsilie na podporu protokolu mimo EÚ a zároveň pomáha členským štátom pri rýchлом dokončení ich vnútorných ratifikačných postupov. Úrad OLAF sa na týchto diskusiách zúčastňuje na európskej aj medzinárodnej scéne.

Protokol RDKT nadobudol účinnosť 25. septembra 2018. Európska komisia pod vedením úradu OLAF sa v úzkej spolupráci s predsedníctvom Rady EÚ zúčastnila na prvom stretnutí zmluvných strán protokolu, ktoré sa konalo 8. – 10. októbra 2018. Zmluvné strany sa rozhodli sústrediť svoju pozornosť na zabezpečenie dodávateľského reťazca tabakových výrobkov a na medzinárodnú spoluprácu, pričom OLAF bude naďalej prispievať k tejto práci na medzinárodnej úrovni.

3.1.4. Spolupráca so Spoločným výskumným centrom (JRC) v oblasti boja proti podvodom

Pri plnení cieľov boja proti podvodom v colnej oblasti OLAF úzko spolupracuje so Spoločným výskumným centrom Komisie, a to najmä na týchto veľkých projektoch:

Automatizovaný monitorovací nástroj (AMT) na analýzu „veľkých dát“. AMT počíta odhadované základné ceny tovarov dovážaných do EÚ pre každú kombináciu tovaru, pôvodu v tretej krajine a miesta určenia v členskom štáte. Vytvára tiež automatické varovania týkajúce sa odľahlých cenových hodnôt v obchodných údajoch.

Analýza údajov na účely boja proti podvodom v colnej oblasti (INTEL4CUSTAF) – OLAF zriadil projekt INTEL4CUSTAF financovaný z programu Hercule III v roku 2018 na základe žiadostí členských štátov. Tento projekt spája útvary Komisie a colné orgány členských štátov s cieľom identifikovať spôsoby, ako čo najlepšie využiť nové a vznikajúce zdroje údajov a analytické metódy. Celkovo povedie tento projekt k zlepšeniu analytických kapacít v oblasti boja proti podvodom v celej EÚ. Na dvoch seminároch zorganizovaných v roku 2018 sa zúčastnilo množstvo odborníkov a zástupcov krajín, ktorí diskutovali o rôznych potrebách a existujúcich prístupoch. Ku koncu roka komunitu tvorilo približne 100 odborníkov. Táto činnosť pokračuje aj v roku 2019.

Správy o stave kontajnerov a analýza dovozných vyhlásení – vedecká a technologická podpora Spoločného výskumného centra pomohla pri kontrole dodržiavania nariadenia (EÚ) 2015/1525, ktorým sa mení nariadenie č. 515/97, pokiaľ ide o predkladanie správ o stave kontajnerov (CSM). Bolo vyvinutých niekoľko štatistických ukazovateľov na nepretržité monitorovanie kvality a úplnosti správ CSM, ktoré predkladá námorný sektor. Okrem toho sa v rámci služieb Contraffice-SAD vygenerovalo 191 signálov podvodu za obdobie január 2017 – október 2018, čo predstavuje potenciálne colné úniky vo výške 1,9 milióna EUR. Tieto signály podvodu boli výsledkom automatickej analýzy viac ako 4 miliónov colných vyhlásení, ktorú vykonalo Spoločné výskumné centrum.

³³ <https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/07-12-2018/new-action-plan-reaffirms-commission-leading-role-fight-against-sk>

Analýza tabaku a správa údajov (TOBLAB) – V roku 2015 OLAF uzavrel so Spoločným výskumným centrom v Geele administratívnu dohodu s názvom „Prevádzka laboratórneho zariadenia a súvisiace riadenie údajov na analýzu tabakových výrobkov“ (TOBLAB) financovanú z programu Hercule III. Laboratórne zariadenie TOBLAB bude poskytovať vedeckú a technickú podporu pre správu údajov o výsledkoch testov. V roku 2018 Spoločné výskumné centrum vykonalo 103 analýz tabaku a tabakových výrobkov.

3.1.5. Boj proti podvodom v oblasti DPH³⁴

Zmena nariadenia Rady č. 904/2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti DPH

V októbri 2018 bol zavedený súbor úprav³⁵ právneho rámca pre administratívnu spoluprácu a boj proti podvodom v oblasti DPH (nariadenie Rady č. 904/2010) s cieľom zvýšiť kapacitu členských štátov riešiť najškodlivejšie systémy podvodov s DPH a zmenšiť výpadok príjmov z DPH, ktorý v roku 2016 predstavoval 147,1 miliardy EUR. Medzi hlavné opatrenia patria:

- Spoločné administratívne vyšetrovania

Administratívne vyšetrovania sú neoddeliteľnou súčasťou boja proti podvodom s DPH. Tento nový nástroj spolupráce bol zavedený s cieľom zvýšiť schopnosť daňových správ kontrolovať cezhraničné dodávky. Umožňuje dvom alebo viacerým daňovým správam vytvoriť jeden tím, ktorý skúma cezhraničné transakcie jedného alebo viacerých súvisiacich zdaniteľných subjektov vykonávajúcich cezhraničné činnosti.

Okrem toho, ak sa aspoň dva členské štáty domnievajú, že je potrebné vykonať administratívne vyšetrovanie súm priznaných zdaniteľnou osobou, ktorá nie je usadená na ich území, ale je na ich území zdaniteľná, členský štát, v ktorom je táto zdaniteľná osoba usadená, by mal vykonať vyšetrovanie a žiadajúce členské štáty by mali pomáhať členskému štátu usadenia aktívnym zapojením sa do vyšetrovania. Toto opatrenie je mimoriadne dôležité pri boji proti podvodom v sektore elektronického obchodu.

- Eurofisc

Eurofisc bol zriadený na účely rýchlej výmeny cielených informácií medzi členskými štátmi s cieľom riešiť rozsiahle alebo nové trendy v oblasti podvodov s DPH. Komisia v záujme urýchlenia spoločného spracovania a analýzy údajov v súčasnosti zavádza nový softvér na analýzu transakčných sietí s názvom Transaction Network Analysis (TNA).

S cieľom maximalizovať potenciál TNA pri identifikácii podvodných sietí v rámci celej EÚ sa v zmenenom nariadení (EÚ) č. 904/2010 objasňuje ustanovenie o spoločnom spracúvaní a analýze údajov v systéme Eurofisc. Účasť na takomto spracúvaní a analýze zostáva dobrovoľná, ale členské štáty musia úradníkom Eurofiscu poskytnúť prístup k svojim údajom zo systému výmeny informácií o DPH (VIES) týkajúcim sa transakcií v rámci EÚ prostredníctvom TNA, aby bolo možné identifikovať potenciálne podvodné siete vrátane podvodných sietí, do ktorých sú zapojení obchodníci so sídlom v nezúčastňujúcich sa členských štátoch.

Na základe zmien z roku 2018 bude Eurofisc koordinovať administratívne vyšetrovania začaté na základe jeho analýz rizika. Úradníci Eurofiscu sú často prví, ktorí sú upozornení na nové podvodné siete, a majú rozsiahle odborné znalosti o závažných podvodoch v oblasti DPH. Preto je najvhodnejšie, aby práve oni koordinovali zodpovedajúce administratívne vyšetrovania.

Nariadením (EÚ) 2018/1541 sa úradníkom Eurofiscu takisto otvorila možnosť zasielať Europolu a úradu OLAF informácie o trendoch, rizikách a závažných prípadoch v oblasti podvodov s DPH na účely krížovej kontroly s ich záznamami. Týka sa to najmä najškodlivejších podvodov s DPH, ako sú podvody v rámci Spoločenstva založené na chýbajúcom obchodnom subjekte a zneužívanie colného „režimu 42“³⁶, do ktorých sú často zapojené zločinecké organizácie, ktoré využívajú svoje medzinárodné siete na vytvorenie pokročilých systémov podvodov v rámci Spoločenstva založených na chýbajúcom obchodnom subjekte, aby získali prostriedky zo štátnych rozpočtov.

Spolupráca s orgánmi presadzovania práva EÚ umožňuje krížové porovnanie informácií Eurofiscu s registrom trestov, databázami a inými informáciami, ktoré uchováva OLAF a Europol, a pomáha identifikovať skutočných páchatel'ov podvodov a ich siete. Konkrétne OLAF získava relevantné informácie v rámci svojich vyšetrovaní týkajúcich sa colných podvodov, ktoré sú vnútorne spojené s podvodmi v oblasti DPH, ako sú napríklad colné podvody založené na zneužívaní „režimu 42“.

³⁴ Európska komisia 25. mája 2018 prijala návrh COM(2018) 329 týkajúci sa zavedenia podrobných technických opatrení na fungovanie konečného systému DPH pre zdaňovanie obchodu medzi členskými štátmi, ktorý by podľa dôvodovej správy Komisie mal priniesť zníženie cezhraničných podvodov s DPH až o 41 miliárd EUR ročne. O tomto návrhu sa stále rokuje v Rade.

³⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1541 z 2. októbra 2018, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 904/2010 a (EÚ) 2017/2454, pokiaľ ide o opatrenia na posilnenie administratívnej spolupráce v oblasti dane z pridanej hodnoty, Ú. v. EÚ L 291, 16.10.2018, s. 1.

³⁶ Colný režim 42 je režim, ktorý dovozcom za určitých podmienok umožňuje získať oslobodenie od DPH pri dovoze, ak sa dovážaný tovar následne transportuje z členského štátu dovozu do iného členského štátu EÚ.

- Informovanie úradu OLAF a Európskej prokuratúry o závažných prípadoch podvodov s DPH týkajúcich sa najmenej dvoch členských štátov

Členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na Európskej prokuratúre, by jej mali oznamovať informácie o najzávažnejších trestných činoch týkajúcich sa DPH, ako sa uvádza v článku 2 ods. 2 smernice o ochrane finančných záujmov. Ide o prípady týkajúce sa činnosti v dvoch alebo viacerých členských štátoch a s celkovou škodou vo výške najmenej 10 miliónov EUR.

Úrad OLAF je naďalej zodpovedný za administratívne vyšetrovania v prípade nepodvodných a podvodných nezrovnalostí, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ. Jeho mandát a právomoc v oblasti podvodov s DPH teda siaha nad rámec prípadov, ktoré sú v článku 2 ods. 2 označené za najzávažnejšie. Okrem toho, keďže nie všetky členské štáty budú súčasťou Európskej prokuratúry, OLAF pokračuje vo svojich administratívnych vyšetrovaniach vo vzťahu k nezúčastneným členským štátom rovnako ako predtým³⁷.

Úrad OLAF môže tiež uľahčovať a koordinovať vyšetrovania podvodov s DPH s využitím svojho multidisciplinárneho prístupu, ako aj poskytovať analýzy a spravodajské informácie. Na tento účel by členské štáty mali úradu OLAF oznamovať informácie o trestných činoch v oblasti DPH, ak to považujú za vhodné na výkon jeho mandátu.

- Sprístupnenie údajov z colných režimov 42/63 daňovým úradom

Od roku 2020 bude členský štát dovozu sprístupňovať príslušné informácie týkajúce sa „colného režimu 42“ a „colného režimu 63“³⁸ predložené elektronicky spolu s colným vyhlásením (napr. identifikačné čísla DPH, hodnotu dovážaného tovaru, druh komodít atď.) daňovým úradom v členskom štáte zákazníka. Daňové úrady v oboch krajinách preto budú môcť porovnať tieto informácie s informáciami, ktoré dovozca uviedol vo svojom súhrnnom výkaze a daňovom priznaní k DPH, a s informáciami, ktoré vo svojom daňovom priznaní k DPH uviedol príjemca. To umožní okamžitú kontrolu dovozcu v prípade, že dovozca zneužil identifikačné číslo DPH zákazníka, hoci môže ísť o platné identifikačné číslo, a umožní daňovým orgánom odhaliť prípady podhodnotenia v čase dovozu.

- Sprístupnenie údajov o registrácii vozidiel daňovým úradom

Zmeny z roku 2018 zaviedli aj výmenu údajov o registrácii automobilov. Úradníci Eurofiscu využijú tento postup na riešenie cezhraničných podvodov týkajúcich sa predaja ojazdených vozidiel a na rýchlu identifikáciu subjektov, ktoré sa dopustili podvodných transakcií, ako aj miest, kde k podvodným transakciám došlo.

Dohoda medzi EÚ a Nórskom

Dohoda medzi EÚ a Nórskom o administratívnej spolupráci a pomoci pri vymáhaní v oblasti DPH nadobudla účinnosť 1. septembra 2018.

Účelom dohody je posilnená spolupráca, boj proti podvodom a pomoc pri vymáhaní nárokov v oblasti DPH. Umožňuje Nórsku zúčastňovať sa na existujúcich nástrojoch spolupráce medzi členskými štátmi, ako sú výmena informácií a administratívne vyšetrovania, pomoc pri administratívnych oznámeniach, prítomnosť v správnych úradoch a účasť na správnych vyšetrovaniach, účasť v niektorých pracovných oblastiach Eurofiscu, simultánne kontroly, ako aj pomoc pri vymáhaní nárokov.

3.2. Opatrenia členských štátov na boj proti podvodom – príjmy

Opatrenia na boj proti colným a daňovým podvodom oznámilo 11 členských štátov. Medzi tieto opatrenia patrili:

- zdokonalenie ukazovateľov rizika na riešenie podhodnotenia dovozných vyhlásení³⁹,
- zameranie sa na elektronický obchod⁴⁰,
- organizačné opatrenia zamerané na vytváranie alebo zvyšovanie spravodajských schopností útvarov/jednotiek⁴¹,
- zavedenie nových IT nástrojov⁴², a
- zavedenie mechanizmu rozdelenej platby s cieľom znížiť počet podvodov s DPH⁴³.

3.3. Štatistika odhalených nezrovnalostí a podvodov – príjmy

Na obrázku 5 sa uvádzajú hlavné štatistické údaje a závery týkajúce sa nezrovnalostí odhalených a oznámených v súvislosti s TVZ. Pokiaľ však ide o podvodné aj nepodvodné nezrovnalosti, zníženie počtu oznámených prípadov v porovnaní s priemerom za päť rokov je sprevádzané zvýšením súvisiacich súm.

³⁷ Pozri tiež bod 2.2.1 o spolupráci úradu OLAF a Európskej prokuratúry.

³⁸ Spätný dovoz so súčasným prepustením do voľného obehu a daňového voľného obehu tovaru, ktorý podlieha dodaniu s nulovou sadzbou dane.

³⁹ Estónsko, Holandsko, Portugalsko, Slovensko a Slovinsko.

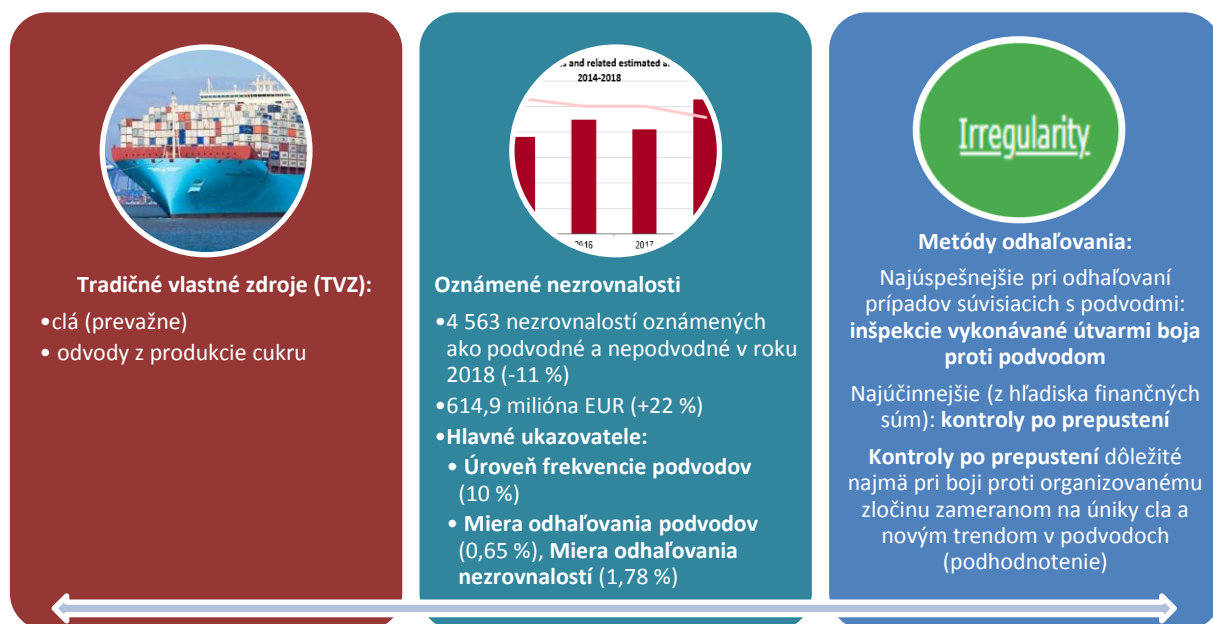
⁴⁰ Estónsko a Holandsko.

⁴¹ Česko, Lotyšsko, Malta a Rakúsko.

⁴² Fínsko.

⁴³ Poľsko.

Obr. 5: TVZ – kľúčové fakty a trendy

3.3.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti⁴⁴

Počet nezrovnalostí oznámených ako podvodné v roku 2018 je o 20 % nižší ako priemer za obdobie piatich rokov (594 nezrovnalostí za roky 2014 – 2018). Odhadovaná a stanovená dotknutá suma TVZ je o 37 % vyššia (120 miliónov EUR).

Predchádzajúca správa informovala o prípadoch podhodnotenia zisteného v Spojenom kráľovstve, ktoré ovplyvnilo príjmy TVZ. V správe o vyšetovaní, ktorú úrad OLAF vydal 1. marca 2018, sa objasnil rozmer podvodu súvisiaceho s podhodnocovaním textilu a obuvi dovážaných z Číny cez Spojené kráľovstvo.

V dôsledku tohto vyšetovania, ako aj vyšetovaní vedených Komisiou v rámci riadenia vlastných zdrojov sa Komisia 8. marca 2018 rozhodla začať formálny postup v prípade nesplnenia povinnosti zaslaním výzvy Spojenému kráľovstvu v súlade s článkom 258 ZFEÚ. Prípad bol nakoniec postúpený Súdnemu dvoru Európskej únie 7. marca 2019. Generálny riaditeľ GR pre rozpočet preto vo výročnej správe o činnosti za rok 2018 zachoval výhradu týkajúcu sa nepresnosti súm TVZ, ktoré Spojené kráľovstvo previedlo do rozpočtu EÚ.

3.3.2. Odhalené nepodvodné nezrovnalosti

Počet nezrovnalostí oznámených ako nepodvodné v roku 2018 je o 10 % nižší ako priemer za obdobie piatich rokov (4 545 nezrovnalostí za roky 2014 –

2018), zatiaľ čo dotknutá suma je o 17 % vyššia (384 miliónov EUR).

Nepodvodné nezrovnalosti sa odhalili predovšetkým pri kontrolách po prepustení tovaru. Colné kontroly pred prepustením tovaru alebo v čase prepustenia tovaru sú však naďalej nevyhnutné na riešenie podhodnocovania a odhaľovania nových druhov podvodov alebo nezrovnalostí, resp. trendov týkajúcich sa podvodov alebo nezrovnalostí. Dobrovoľné priznania sú čoraz dôležitejším zdrojom odhaľovania nezrovnalostí.

4. SEKTOROVÉ POLITIKY A OPATRENIA NA BOJ PROTI PODVODOM A ICH VÝSLEDKY – VÝDAVKY

4.1. Sektorové politiky a opatrenia členských štátov na boj proti podvodom a opatrenia týkajúce sa niekoľkých výdavkových sektorov

Členské štáty oznámili niekoľko opatrení, ktorými sa súčasne riešia rôzne fondy, najčastejšie európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)⁴⁵. Niektoré z opatrení sa rozširujú aj na iné fondy zdieľaného riadenia, ako sú Fond pre azyl a migráciu (AMIF), Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF). Opatrenia sa svojím charakterom a účelom do veľkej miery navzájom líšia a pohybujú sa od posilnenia kontroly *ex ante* nad verejným obstarávaním v rámci európskych fondov⁴⁶ až po preskúmanie systému vymáhania a finančných opráv⁴⁷, od posudzovania rizík, varovných signálov

⁴⁴ Informácie o vymáhaní súm TVZ, ktorých sa týkali podvody a nezrovnalosti, sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

⁴⁵ EŠIF sa vo všeobecnosti týkajú politiky rozvoja vidieka, rybárskej politiky a politiky súdržnosti.

⁴⁶ Španielsko a Slovensko.

⁴⁷ Grécko.

a IT nástrojov (ako napríklad ARACHNE)⁴⁸ až po školenia o konkrétnych prierezových otázkach^{49,50}.

4.2. Poľnohospodárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.2.1. Poľnohospodárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom

Päť členských štátov oznámilo opatrenia na boj proti podvodom týkajúce sa poľnohospodárstva. Patrí k nim:

- akčný plán na zlepšenie riadenia a kontroly verejného obstarávania v oblasti rozvoja vidieka⁵¹,
- posilnenie štruktúry platobnej agentúry zameranej na boj proti podvodom⁵²,
- zriadenie výstražného systému na zisťovanie skutočností naznačujúcich podvod alebo pokus o podvod⁵³,
- posilnenie prevencie zabezpečením priameho riadenia a dohľadu nad identifikáciou a kontrolou poľnohospodárskej pôdy a určením oblastí oprávnených na finančnú podporu z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)⁵⁴, a
- vypracovanie analýzy rizika podvodu s cieľom pripraviť zoznam rizík podvodu v rôznych procesoch pomocou vzorového dokumentu Komisie na zisťovanie rizika podvodu⁵⁵.

Dva členské štáty oznámili opatrenia týkajúce sa poľnohospodárstva aj rybárskej politiky. Týmto opatreniami sú:

- dôkladné preskúmanie zistených porušení a vypracovanie metodiky na ich postihovanie⁵⁶, a
- školiace činnosti, aktualizácia ukazovateľov podvodov v oblasti predchádzania podvodom a umelo vytvorených podmienok pre zamestnancov Agentúry pre poľnohospodárske trhy a rozvoj vidieka⁵⁷.

4.2.2. Poľnohospodárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) zahŕňa dve hlavné zložky (pozri obrázok 7):

- priamu podporu prostredníctvom priamych platieb poľnohospodárom a opatrení na podporu trhu financovaných z EPZF a
- rozvoj vidieka, ktorý je financovaný najmä z EPFRV.

Fond EPZF sa implementuje na základe ročného cyklu, zatiaľ čo z EPFRV sa financujú viacročné programy.

Trend nezrovnalostí odhalených a oznámených členskými štátmi za posledných päť rokov ovplyvňujú tieto rozdiely: priama podpora vykazuje stabilný rovnomerný trend, zatiaľ čo rozvoj vidieka krivku s vrcholom v roku 2015 a následným poklesom. Analýza nezrovnalostí odhalených členskými štátmi potvrdzuje vyššie riziko spojené s investíciami do opatrení na podporu trhu a rozvoj vidieka⁵⁸ v súlade s hlavnými zisteniami auditov EDA a Komisie. Vplyv nezrovnalostí ovplyvňujúcich priamu podporu na platby je prijateľne nízky, zatiaľ čo rozvoj vidieka predstavuje vyššiu mieru rizika. V rámci priamej podpory však opatrenia na podporu trhu vykazujú najvyššiu mieru odhaľovania v rámci celej SPP.

Obr. 6: Miera odhaľovania podľa zložky SPP

Miera odhaľovania podľa zložky SPP		
Priame platby:	Trhové opatrenia:	Rozvoj vidieka:
Miera odhaľovania podvodov: 0,01 %	Miera odhaľovania podvodov: 1,07 %	Miera odhaľovania podvodov: 0,23 %
Miera odhaľovania nezrovnalostí: 0,07 %	Miera odhaľovania nezrovnalostí: 1,37 %	Miera odhaľovania nezrovnalostí: 1,13 %
Spolu: 0,1 %	Spolu: 2,4 %	Spolu: 1,4 %

4.2.2.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti

Za oznamované roky 2014 až 2018 sú hlavné trendy v oblasti podvodných nezrovnalostí pomerne stabilné.

Z absolútneho hľadiska sa väčšina odhalených potenciálnych podvodov a súvisiacich finančných súm týkala rozvoja vidieka. Táto prevaha je zrejmejšia, ak sa vezme do úvahy, že iba približne 20 % zdrojov SPP smeruje na rozvoj vidieka. Opatrenia na podporu trhu však bez ohľadu na zopár prípadov, ktoré sa týkajú veľmi vysokých

⁴⁸ Rumunsko a Španielsko.

⁴⁹ Spojené kráľovstvo.

⁵⁰ Úplný prehľad sa nachádza v odseku 6.1 v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode i).

⁵¹ Rakúsko.

⁵² Taliansko.

⁵³ Luxembursko.

⁵⁴ Slovensko.

⁵⁵ Belgicko.

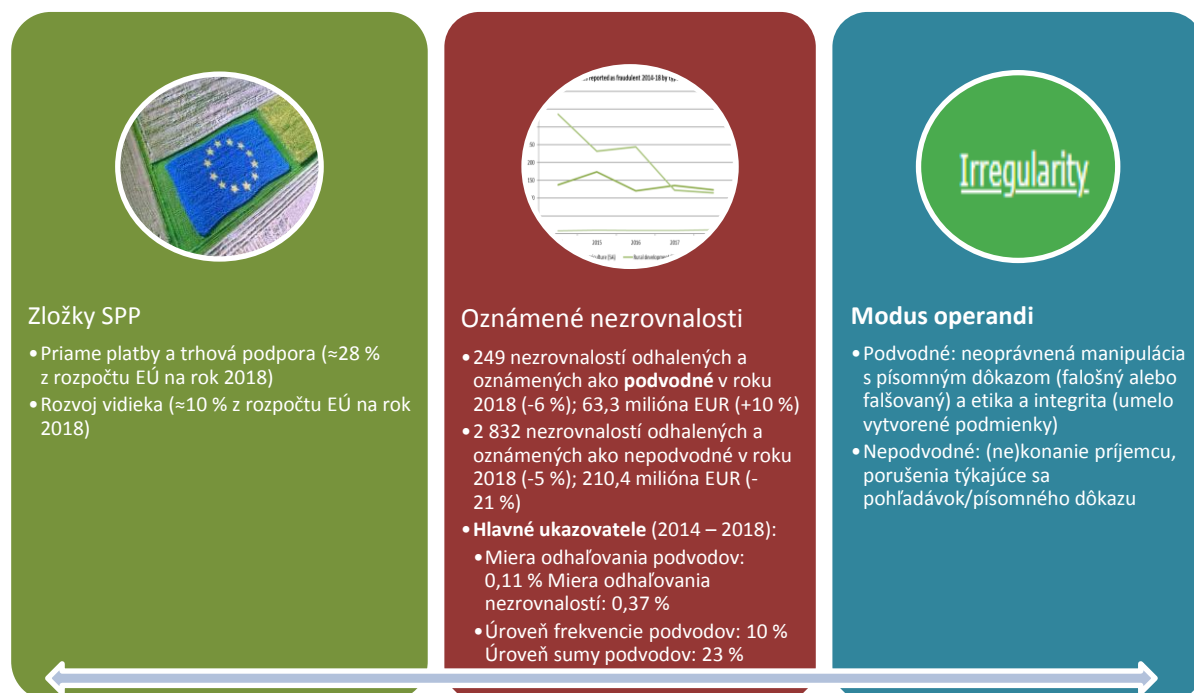
⁵⁶ Litva.

⁵⁷ Slovinsko.

⁵⁸ Všetky posúdenia predložené v tomto oddiele vychádzajú zo zistení, ktoré sú podrobne rozpísané v kapitole 3 pracovného dokumentu útvarov Komisie uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

súm, vykazujú najvyššiu priemernú finančnú sumu potenciálnych podvodov a najvyššie ukazovatele súvisiace s podvodmi (pozri obrázok 6).

Obr. 7: Poľnohospodárska politika – kľúčové fakty a údaje

V tohtoročnej osobitnej analýze koncentrácie odhaľovania/oznamovania⁵⁹ členskými štátmi v súvislosti s prijatými platbami sa zdôrazňuje, že niekoľko krajín uvádza výrazný podiel podvodných nezrovnalostí, čo nie je úmerné rozdeleniu platieb medzi členské štáty. Pokiaľ ide o priame platby, zdá sa, že to súvisí so špecifickými otázkami krajín, v ktorých je miera odhaľovania najvyššia. Pokiaľ ide o opatrenia na podporu trhu a rozvoj vidieka, vysvetlením môže byť nesúrodý prístup k využívaniu trestného práva na ochranu finančných záujmov EÚ.

Tento posledný záver podľa všetkého podporuje aj analýza pomeru zamietnutých prípadov⁶⁰, ktorý sa medzi členskými štátmi výrazne líši a je vyšší v oblasti poľnohospodárstva ako v oblasti politiky súdržnosti. Justičné orgány sú menej naklonené stíhaniu údajných trestných činov v tomto sektore.

4.2.2.2. Odhalené nepodvodné nezrovnalosti

Vo všeobecnosti sa tendencie opísané v oddiele 4.2.2 vzťahujú aj na nezrovnalosti oznámené ako nepodvodné. Nezrovnalosti súvisiace s rozvojom vidieka prevažujú z hľadiska počtu aj celkových finančných súm. Priemerné sumy v prípadoch priamej podpory sú však vyššie. Opäť platí, že k tomuto vyššiemu priemeru prispelo niekoľko prípadov týkajúcich sa trhových opatrení

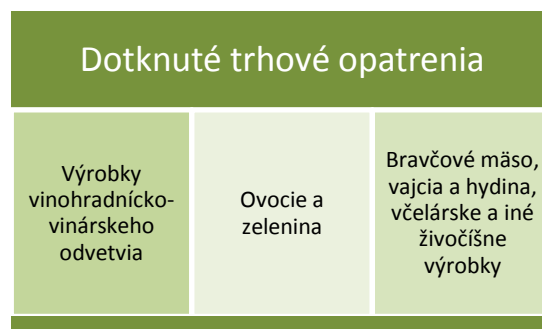
s vysokými dotknutými sumami. Dokonca aj v čistom vyjadrení týchto výnimočných prípadov je však priemerná finančná suma nepodvodných nezrovnalostí v oblasti trhových opatrení v období 2014 – 2018 stále vyššia než v prípadoch rozvoja vidieka. Priemerná finančná suma nepodvodných

nezrovnalostí týkajúcich sa priamych platieb je najnižšia.

Spomedzi najviac sa opakujúcich odhalených a oznámených nepodvodných nezrovnalostí prevažujú tie, ktoré sa týkajú vykonávania podporovanej akcie, žiadostí o platbu a písomného dôkazu.

Najvyššia miera odhaľovania nezrovnalostí bola zaznamenaná v oblasti opatrení na podporu trhu, za ktorou nasledovala oblasť rozvoja vidieka. Opäť platí, že má na to vplyv niekoľko prípadov s vysokými finančnými sumami.

Obr. 8: Trhové opatrenia, ktorých sa najviac týkajú nezrovnalosti (podvodné a nepodvodné)

⁵⁹ Tamže, bod 3.4.3.

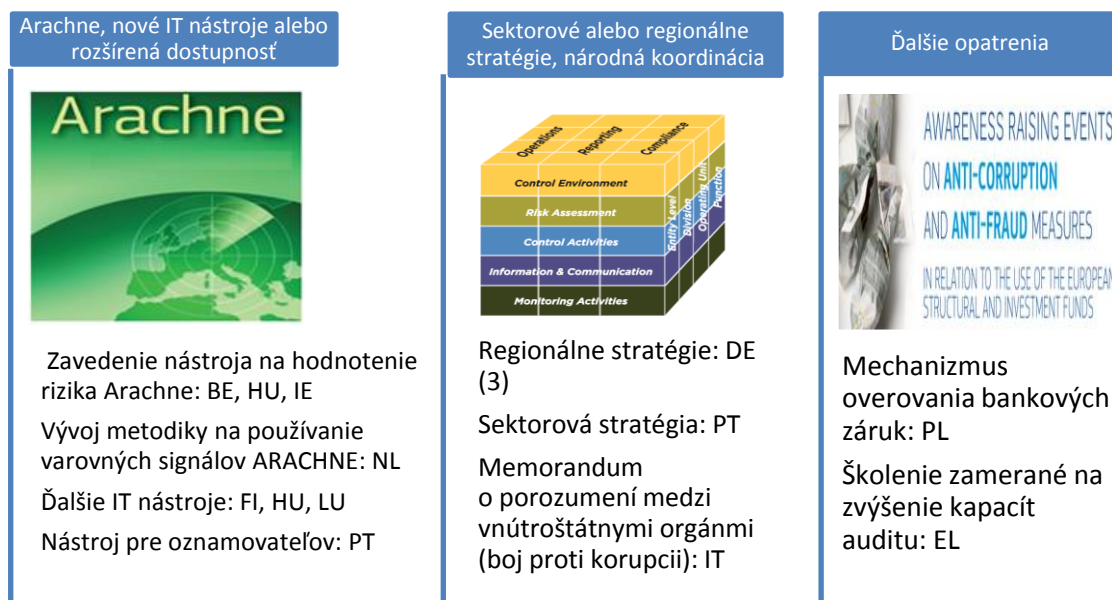
⁶⁰ Tamže, bod 3.4.4.

4.3. Politika súdržnosti a rybárstvo – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.3.1. Politika súdržnosti a rybárstvo – opatrenia členských štátov na boj proti podvodom

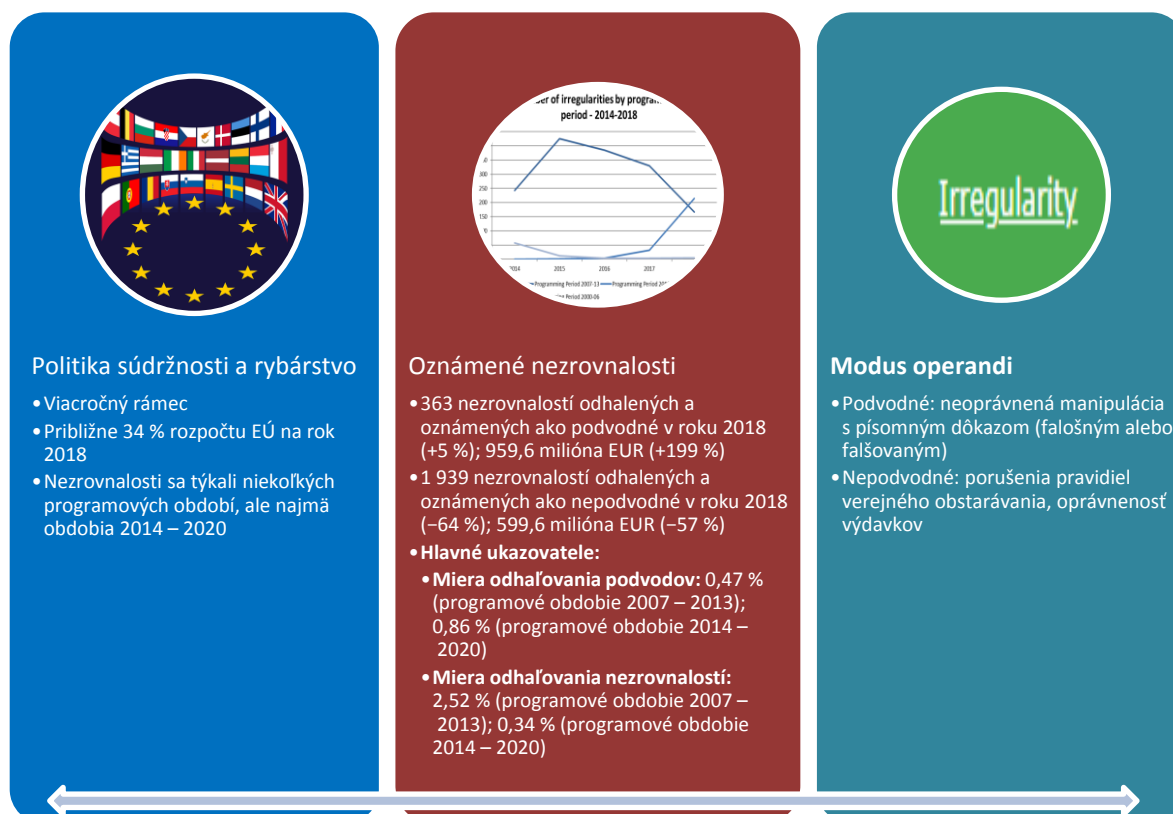
Štrnásť krajín uviedlo, že prijali opatrenia politiky súdržnosti. Práve v tejto oblasti sa prijalo najviac iniciatív, a to najmä operatívnych.

Obr. 9: Opatrenia prijaté členskými štátmi v oblasti politiky súdržnosti

Dánsko oznámilo jedno konkrétne opatrenie zamerané na rybársku politiku.

Obr. 10: Politika súdržnosti a rybárstvo – kľúčové fakty a údaje

4.3.2. Politika súdržnosti a rybárstvo – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Analýza politiky súdržnosti je zložitejšia než analýza ostatných oblastí rozpočtu, pretože prijaté informácie (oznámené nezrovnalosti) sa týkajú rôznych programových období a čiastočne sa líšiacich pravidiel.

Okrem toho programové obdobia sú viacročné, čo výrazne ovplyvňuje základné trendy. Vzhľadom na podobnosť riadenia sa rybárska politika a politika súdržnosti analyzujú spolu.

Počet oznámených nezrovnalostí dosiahol vrchol v roku 2015 a následné zmeny, a to aj pokiaľ ide o príslušné finančné sumy, sú vo všeobecnosti v súlade s cyklom vykonávania. Na trend finančných súm má však významný vplyv malý počet prípadov týkajúcich sa mimoriadne vysokých finančných súm.

Nezrovnalosti oznámené v roku 2018 sa týkajú štyroch rôznych programových období, pričom ich podiel v programovom období 2007 – 2013 a programovom období 2014 – 2020 je takmer rovnaký. Oznámené finančné sumy sú výrazne vyššie ako v predchádzajúcom roku. Tento nárast je do veľkej miery spôsobený dvoma podvodnými nezrovnalosťami, ktoré odhalilo Slovensko a ktoré sa týkajú veľmi vysokých súm⁶¹.

Súčasný programový obdobia sa začalo v roku 2014, ale oznamovanie nezrovnalostí začalo prebiehať až v roku 2016, pričom v rokoch 2017 a 2018 sa zvýšilo. Tento trend sa vyhodnocuje porovnaním s nezrovnalosťami oznámenými v prvých piatich rokoch programového obdobia 2007 – 2013⁶².

4.3.2.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti

Vo všeobecnosti boli priemerné finančné sumy podvodných nezrovnalostí vo všetkých fondoch a obdobiach výrazne vyššie ako priemerné finančné sumy nepodvodných nezrovnalostí, čo svedčí o tom, akú hrozbu podvody predstavujú,

a poukazuje na dôležitosť spolupráce so súdnymi orgánmi.

V porovnaní s nezrovnalosťami zaznamenanými počas prvých piatich rokov programového obdobia 2007 – 2013 boli počet nezrovnalostí oznámených ako podvodné a príslušné finančné sumy v programovom období 2014 – 2020 vyššie ako v programovom období 2007 – 2013.

Výrazne sa zvýšil počet prípadov týkajúcich sa nesprávnych/chýbajúcich alebo falošných dokumentov, porušenia pravidiel verejného obstarávania a etiky a integrity. Najvýraznejší pokles bol zaznamenaný v prípade porušení týkajúcich sa oprávnenosti/legitimity výdavkov alebo opatrení a porušení zmluvných ustanovení/pravidiel.

Najdôležitejšími „prioritami“ boli „výskum a technologický vývoj“, „zvyšovanie prispôsobivosti pracovníkov a firiem, podnikov a podnikateľov“ a „zlepšovanie prístupu k zamestnaniu a udržateľnosť“. Priority „cestovný ruch“ a „obnova miest a vidieka“ vynikali z hľadiska miery odhaľovania podvodov.

V prípade opatrení politiky súdržnosti bol pomer preukázaných podvodov vyšší a zamietnutí nižší ako v prípade poľnohospodárstva.

4.3.2.2. Odhalené nepodvodné nezrovnalosti

V prvých piatich rokoch vykonávania súčasného programového obdobia je počet oznámených nepodvodných nezrovnalostí o približne 60 % nižší ako v rokoch 2014 – 2020.

4.4. Nepriame riadenie (predvstupová politika) – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Analýza nezrovnalostí týkajúca sa nepriameho riadenia je zameraná na predvstupové nástroje⁶³.

Oznámené nezrovnalosti sa týkajú troch období (2000 – 2006, 2007 – 2013 a 2014 – 2020), pričom väčšina oznámených nezrovnalostí sa týka obdobia 2007 – 2013 (IPA I).

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch hlavnou oblasťou, ktorej sa dotkli podvodné nezrovnalosti, je podpora rozvoja vidieka.

⁶¹ Komisia znovu zdôrazňuje, aký vplyv môže mať malý počet výnimočných prípadov na trendy spojené s finančnými sumami. Cieľom analýzy priemerných finančných súm v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenej v poznámke pod čiarou č. **Error! Bookmark not defined.** bode ii) je práve obmedziť takéto rušivé účinky.

⁶² Všetky posúdenia predložené v tomto oddiele vychádzajú zo zistení, ktoré sú podrobne rozpísané v kapitole 4 pracovného dokumentu útvarov Komisie uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

⁶³ Pozri kapitolu 5 pracovného dokumentu útvarov Komisie uvedeného v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

4.5. Priame riadenie – sektorové politiky a opatrenia na boj proti podvodom a ich výsledky

4.5.1. Priame riadenie – štatistiky o odhalených nezrovnalostiach a podvodoch

Štatistiky týkajúce sa priameho riadenia vychádzajú z príkazov na vymáhanie, ktoré vydali útvary Komisie a ktoré sú zaznamenané v podvojnom účtovníctve Komisie.

4.5.1.1. Odhalené podvodné nezrovnalosti

V roku 2018 bolo v podvojnom účtovníctve klasifikovaných 44 položiek vymáhania ako súvisiacich s podvodmi⁶⁴, pričom ich celková výška dosahovala 6,17 milióna EUR. Ak to porovnáme s celkovými skutočne vynaloženými prostriedkami, miera odhaľovania podvodov bola 0,03 %, t. j. približne stabilný päťročný priemer.

4.5.1.2. Odhalené nepodvodné nezrovnalosti

Pokiaľ ide o nepodvodné nezrovnalosti, v roku 2018 bolo zaznamenaných 1 585 položiek vymáhania v celkovej výške 67,6 milióna EUR. Za päťročné obdobie sa miera odhaľovania nezrovnalostí mierne znížila, a to približne o 0,46 %.

5. VYMÁHANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A INÉ PREVENTÍVNE A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

Podrobné informácie o vymáhaní, finančných opravách a ďalších preventívnych a nápravných opatreniach (prerušeniach a pozastaveniach platieb) sa uvádzajú vo *výročnej správe o hospodárení a výkonnosti*⁶⁵.

Nezrovnalosti, ktoré boli odhalené a oznámené, ako sa uvádza v správe o ochrane finančných záujmov, sú predmetom nápravných opatrení s cieľom zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky EÚ nepoužívali na financovanie protiprávných alebo podvodných projektov. Ak je to potrebné, vnútroštátne orgány zavedú a uplatňujú postupy vymáhania v súlade s vnútroštátnymi regulačnými rámcami.

⁶⁴ Uvedené v systéme ako prípady „oznámené úradom OLAF“.

⁶⁵ Výročná správa o hospodárení a výkonnosti je súčasťou integrovaného balíka finančných správ o rozpočte EÚ [COM(2019) 299 final/2]. Informácie o vymáhaní na strane príjmov sa nachádzajú aj v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode ii).

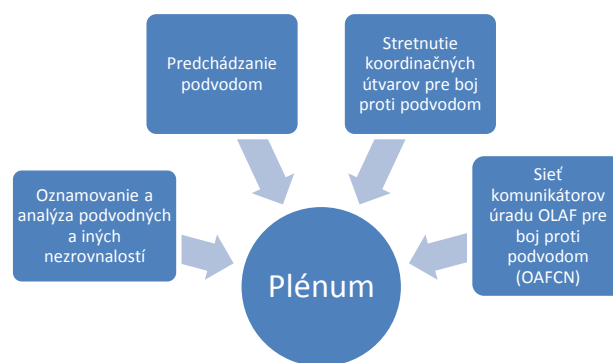
6. SPOLUPRÁCA S ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

V Poradnom výbore na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF) zasadať odborníci z Komisie (OLAF) a členských štátov. Výbor poskytuje fórum na diskusiu o hlavných trendoch v boji proti podvodom a príprave tejto správy, ako sa to vyžaduje podľa článku 325 ods. 5 ZFEÚ. Jeho práca je štruktúrovaná do štyroch pracovných skupín a pléna (pozri obrázok 11).

Podskupina pre oznamovanie a analýzu výboru COCOLAF poskytla ideálne fórum na prediskutovanie a doladenie analýz uvedených v pracovnom dokumente útvarov Komisie o „štatistickom vyhodnotení nezrovnalostí“.

V rámci podskupiny na predchádzanie podvodom sa začalo pracovať na vývoji metodiky pre profily krajín na opis systémov členských štátov zameraných na boj proti podvodom. Tento nástroj sa bude v nasledujúcich rokoch ďalej rozvíjať.

Obr. 11: Štruktúra a podskupiny výboru COCOLAF

Koordináčny útvar pre boj proti podvodom (AFCOS) sa stretáva raz ročne a predsedá mu úrad OLAF. V roku 2018 sa stretnutie uskutočnilo 16. októbra. Diskutovalo sa na ňom o vyšetrovacej spolupráci úradu OLAF s útvarom AFCOS – najmä pri kontrolách na mieste – a o výmene informácií. Medzi ďalšie témy programu patrila dôvernosť záverečných správ úradu OLAF, zastrešujúca spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi útvaru AFCOS a ročný pracovný program Hercule na rok 2019.

V sieti komunikátorov úradu OLAF pre boj proti podvodom (OAFCN) spolupracujú úradníci pre komunikáciu s hovorcami operačných partnerov úradu OLAF v členských štátoch. V roku 2018 OLAF zorganizoval spoločnú tlačovú konferenciu

so švédskymi colnými orgánmi o boji proti falšovaniu priemyselného tovaru a spolu s lotyšským útvárom AFCOS uverejnil hosťovské príspevky na Twitteri s cieľom predstaviť 2. vydanie svojej úspešnej kampane, v ktorej vyzval ľudí, aby podvodom povedali nie.

Členské štáty a Komisia si počas bulharského a rakúskeho predsedníctva vymieňali názory na otázky týkajúce sa boja proti podvodom na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady pre boj proti podvodom (GAF).

7. SYSTÉM VČASNÉHO ODHALOVANIA RIZIKA A VYLÚČENIA (EDES)

Európska komisia riadi systém EDES. Od svojho vzniku v roku 2016 EDES vyzrel a ukázal sa ako silný nástroj na posilnenie ochrany finančných záujmov EÚ proti nespoľahlivým hospodárskym subjektom a podvodníkom (sankcie zahŕňajú vylúčenie z účasti na získavaní finančných prostriedkov EÚ). Systém EDES sa zameriava na širokú škálu praktík, ktoré možno sankcionovať. Je zakotvený v nariadení o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na rozpočet EÚ, revidovanom v roku 2018⁶⁶ (články 135 až 145).

Systém EDES predovšetkým zabezpečuje:

- včasné odhaľovanie hospodárskych subjektov, ktoré predstavujú riziká pre finančné záujmy EÚ,
- vylúčenie nespoľahlivých hospodárskych subjektov zo získavania finančných prostriedkov EÚ a/alebo uloženie peňažnej sankcie a
- v najzávažnejších prípadoch uverejnenie informácií o vylúčení, resp. peňažnej sankcii na webovom sídle Komisie⁶⁷.

Systém EDES výrazne zlepšuje uplatňovanie pravidiel o správnych sankciách so zreteľom na základné práva dotknutých hospodárskych subjektov, nezávislosť a transparentnosť. Systém EDES je tiež jedným z osvedčených systémov vylúčenia spomedzi systémov, ktoré poskytujú rôzne medzinárodné organizácie a multilaterálne rozvojové banky.

Zvláštnosťou a silnou stránkou systému EDES je právomoc udelená Európskej komisii alebo iným inštitúciám a orgánom EÚ⁶⁸ konať, „ak neexistuje konečný vnútroštátny rozsudok či v relevantných prípadoch konečné správne rozhodnutie“⁶⁹. Ukladanie sankcií sa môže zakladať na „skutočnostiach a zisteniach“ preukázaných v rámci auditov, inšpekcií alebo kontrol, ktoré vykonáva príslušný povoluujúci úradník⁷⁰, vyšetřovaní, ktoré vykonáva OLAF, alebo na iných ako konečných správnych rozhodnutiach vnútroštátnych orgánov alebo medzinárodných organizácií.

Rozhodnutie uložiť sankcie nespoľahlivým hospodárskym subjektom možno prijať až po získaní odporúčania⁷¹ od centralizovaného medziinštitucionálneho výboru, ktorý vykoná predbežné právne posúdenie v prípade, že neexistuje právoplatný rozsudok alebo konečné správne rozhodnutie⁷². Tento výbor nemá vyšetřovacie právomoci. Výbor sa skladá zo stáleho nezávislého predsedu na vysokej úrovni⁷³, dvoch stálych členov zastupujúcich Komisiu ako vlastníka systému a jedného člena *ad hoc* zastupujúceho povoluujúceho úradníka útvaru žiadajúceho o odporúčanie. Výbor zodpovedá za právo na obhajobu prostredníctvom výmeny názorov s dotknutým hospodárskym subjektom a jeho odporúčania sa riadia zásadou proporcionality⁷⁴.

V roku 2018 rôzne povoluujúce útvary postúpili výboru prostredníctvom svojho stáleho sekretariátu 6 prípustných prípadov, z ktorých všetky pochádzali od Európskej komisie. Okrem týchto 6 prípadov zaslaných sekretariátu výboru v roku 2018 sa do tejto správy pridali aj 4 prípady postúpené v roku 2017, keďže boli výboru predložené až v roku 2018⁷⁵. V prvom polroku 2019 bolo postúpených 8 prípadov.

⁶⁸ Na účely plnenia rozpočtu.

⁶⁹ Znenie použité v článku 136 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁷⁰ Povoľujúcimi útvarmi môžu byť útvary inštitúcií, agentúr, úradov a orgánov EÚ.

⁷¹ V situáciách uvedených v článku 136 ods. 1 písm. c) až h) nariadenia o rozpočtových pravidlách (t.j. závažné odborné pochybenie, podvod, závažné porušenia zmluvných povinností, nezrovnalosti, zakladanie schránkových spoločností).

⁷² Výbor uvedený v článku 143 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁷³ Predseda má stáleho nezávislého zástupcu na vysokej úrovni.

⁷⁴ Ďalšie informácie o výbore sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

⁷⁵ K dnešnému dňu z 52 prípadov, ktoré mu boli postúpené, výbor vydal 29 odporúčaní. Ďalšie podrobnosti sa nachádzajú v pracovnom dokumente útvarov Komisie

⁶⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012, Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1.

⁶⁷ http://ec.europa.eu/budget/edes/index_en.cfm

Komisia musí podávať správy aj o rozhodnutiach prijímaných povoľujúcimi úradníkmi⁷⁶, ktoré sa týkajú:

- nevyhlásenia hospodárskych subjektov, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie pokračovania služby na obmedzené časové obdobie a do prijatia nápravných opatrení dotknutými hospodárskymi subjektmi,
- neuverejnenia informácií o správnych sankciách na webovom sídle Komisie, a to buď z dôvodu nevyhnutnosti zachovania dôvernosti vyšetrovania, alebo z dôvodu dodržania zásady proporcionality, ak ide o fyzickú osobu, a
- všetkých rozhodnutí povoľujúceho úradníka, ktoré sa odchyľujú od odporúčaní výboru.

Odkedy výbor v roku 2016 začal svoju činnosť, príslušní povoľujúci úradníci sa neodchýlili od žiadneho z jeho odporúčaní a v plnom rozsahu sa nimi riadili.

V roku 2018 útvar Komisie pre vnútorný audit podrobil systém EDES auditu, ktorého výsledkom bolo pozitívne stanovisko k zavedenému systému. V nadväznosti na to Komisia zintenzívnila svoje úsilie o zvyšovanie povedomia o systéme EDES medzi internými⁷⁷ a externými zainteresovanými stranami⁷⁸. K tomu prispelo najmä:

- spustenie komunikačného plánu a prieskumu medzi zainteresovanými stranami,
- dôkladné monitorovanie systematických opatrení v súlade s odporúčaniami v spolupráci s úradom OLAF a
- začlenenie využívania systému EDES do stratégií generálnych riaditeľstiev Komisie týkajúcich sa boja proti podvodom.

8. ČINNOSTI V NADVÄZNOSTI NA UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU O VÝROČNEJ SPRÁVE ZA ROK 2017

Európsky parlament prijal 31. januára 2019 uznesenie o *výročnej správe Komisie za rok 2017 o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti*

uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v) a jeho prílohách.

⁷⁶ Údaje uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie uvedenom v poznámke pod čiarou č. 1 bode v).

⁷⁷ Útvary Komisie, inštitúcie a orgány EÚ.

⁷⁸ Subjekty zapojené do nepriameho a zdieľaného plnenia rozpočtu.

*podvodom*⁷⁹. Komisia uvítala uznesenie Európskeho parlamentu a vzala na vedomie, že Parlament uznal kroky Komisie v oblasti boja proti podvodom a podporil jej iniciatívy v tejto oblasti, najmä zriadenie Európskej prokuratúry a návrh Komisie na zmenu nariadenia č. 883/2013 o vyšetrovaniach úradu OLAF. Komisia sa bude môcť dôkladne zamerať na mnohé témy, ktoré Parlament nastolil, najmä výzvu na úzku spoluprácu medzi úradom OLAF a Európskou prokuratúrou. Komisia bude takisto naďalej vyzývať tie členské štáty, ktoré sa ešte nezúčastňujú na Európskej prokuratúre, aby sa pripojili, a zabezpečí, aby Európska prokuratúra mala dostatočné zdroje na vykonávanie svojho mandátu. Komisia vo svojej formálnej odpovedi, ktorá sa má zaslať koncom tohto roka, poskytne podrobné pripomienky k uzneseniu Parlamentu⁸⁰.

9. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

9.1. Príjmy

V roku 2018 boli solárne panely tovarom, ktorého sa najviac dotkli podvody a nezrovnalosti z finančného hľadiska, rovnako ako to bolo v roku 2017 a 2016. Komisia v roku 2018 v niekoľkých členských štátoch vykonala kontroly na mieste týkajúce sa stratégie kontroly solárnych panelov z dôvodu možných rizík (únik vysokých antidumpingových ciel) a rôznych oznámení o vzájomnej pomoci, ktoré OLAF vydal v uplynulých rokoch. Informovanosť členských štátov o zraniteľnosti dovozu solárnych panelov voči podvodom a nezrovnalostiam sa zvýšila, čo v roku 2018 viedlo k ďalším kontrolám zo strany členských štátov. To iba poukazuje na význam vyšetrovaní vedených úradom OLAF a na jeho koordinačnú úlohu v tejto konkrétnej oblasti.

Podvody v oblasti príjmov spočívajúce v podhodnotení tovaru dovážaného do EÚ budú v nasledujúcich rokoch naďalej predstavovať hrozbu. Z vyšetrovaní úradu OLAF týkajúcich sa podhodnotenia textilu a obuvi dovážaných z Číny vyplynulo, že podvodníci budú využívať všetky nedostatky a že rozsiahle podvody sa môžu vyplácať.

Digitalizácia globálneho hospodárstva a nové ekonomické modely, ako je elektronický obchod, rýchlo pretvárajú podobu cezhraničného obchodu z malého počtu veľkých/hromadných zásielok na veľké množstvo zásielok s nízkou hodnotou a malých zásielok.

Cezhraničný elektronický obchod s tovarom predstavuje riziko pre finančné záujmy EÚ a pre

⁷⁹ 2018/2152(INI).

⁸⁰ SP(2019)392.

členské štáty. Osobitným rizikom je zneužitie oslobodení zásielok s nízkou hodnotou od cla: i) podhodnotením tovaru v elektronickom obchode; ii) rozdelením zásielok tak, aby ich hodnota bola pod prahom oslobodenia (150 EUR); iii) dovozom obchodných zásielok deklarovaných ako dary alebo (iv) dovozom tovaru, ktorý nie je oprávnený na oslobodenie.

Rastúci elektronický obchod si vyžaduje, aby členské štáty upravili svoje stratégie colnej kontroly s cieľom dosiahnuť správnu rovnováhu medzi uľahčením/zjednodušením obchodu a ochranou finančných záujmov EÚ.

Flexibilná kombinácia jednotlivých kontrol má preto zásadný význam z hľadiska odstránenia všetkých nedostatkov, ktoré podvodníci zneužívajú, a umožnenia colným orgánom úspešne reagovať na rôzne hospodárske modely uplatňované prostredníctvom technológií (ako je elektronický obchod) a účinne chrániť finančné záujmy EÚ a zároveň zabezpečovať uľahčenie a zjednodušenie obchodu.

Odporúčanie 1

Od členských štátov sa požaduje, aby posilnili a presadzovali svoje stratégie colnej kontroly v prípade cezhraničného elektronického obchodu, najmä so zreteľom na možné zneužitie oslobodení zásielok s nízkou hodnotou od cla, a aby zabezpečili správny výber TVZ.

Členské štáty preto musia zabezpečiť, aby:

- elektronické systémy colných vyhlásení (ďalej len „ECS“) automaticky neuplatňovali požadované oslobodenie od cla na tovar s deklarovanou vnútornou hodnotou nad 150 EUR, na obchodné zásielky deklarované ako dary a na tovar, ktorý nie je oprávnený na oslobodenie,
- ECS systematicky zisťovali potenciálne podhodnotené alebo nesprávne deklarované tovary so zreteľom na oslobodenie zásielok s nízkou hodnotou od cla pomocou rizikových profilov alebo náhodne,
- sa zaviedli osobitné kontrolné opatrenia na zabránenie umelému rozdeľovaniu zásielok, ktorého cieľom je zneužiť oslobodenie od cla, a
- kontroly *ex post* zahŕňali overovanie dodržiavania colných oslobodení zo strany obchodníkov pri zásielkach s nízkou hodnotou a aby z týchto kontrol súladu neboli vylúčené schválené hospodárske subjekty.

9.2. Výdavky

Hlavné zistenia analýzy tejto správy potvrdzujú najvýznamnejšie trendy a závery uvedené v predchádzajúcich správach.

Pokiaľ ide o výdavky na poľnohospodárstvo, hlavnými príslušnými opatreniami sú trhové opatrenia a investície do rozvoja vidieka. Pokiaľ ide o priame platby, na miestnej úrovni sa môžu vyskytnúť špecifické problémy a je potrebné, aby ich príslušné vnútroštátne orgány správne a rýchlo riešili.

Pokiaľ ide o politiku súdržnosti, zaznamenal sa pokrok, a to najmä v súčasnom programovom období. Nové ustanovenia o boji proti podvodom uvedené v nariadení č. 1303/2013 ukazujú sľubné výsledky, pretože zjavne zlepšujú odhaľovanie podvodov, zatiaľ čo počet nepodvodných nezrovnalostí podľa všetkého klesá. Komisia bude naďalej sledovať tieto výsledky s cieľom posúdiť, či sú skutočne dôsledkom účinnejších systémov, a nie nedostatočného odhaľovania a nedostatočného oznamovania (najmä v prípade nepodvodných nezrovnalostí).

Odporúčanie 2

Komisia opakuje, že by bolo vhodné, keby členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, prijali národné stratégie pre boj proti podvodom.

Tieto stratégie by sa mali rozvíjať v spolupráci so všetkými útvarmi a orgánmi, ktoré majú osobitnú úlohu a odborné znalosti v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ vrátane orgánov presadzovania práva a prokuratúry.

V súlade s odporúčaniami z predchádzajúcich rokov by sa v týchto stratégiách mali zohľadniť:

- závery analýzy rizík obsiahnuté v tejto správe a predchádzajúcich správach,
- potreba štrukturalizovať koordináciu medzi správnymi a trestnoprávnymi kontrolami a vyšetrovaniami,
- spôsoby, ako začleniť tipy z médií a od oznamovateľov do kontrolného systému, a
- príležitosti na posilnenie prístupu založeného na analýze rizika s cieľom odhaliť nezrovnalosti a podvody vrátane použitia IT nástrojov (napríklad ARACHNE).

9.3. Pohľad do budúcnosti

Komisia, spoluzákonnodarcovia a členské štáty neustále zdokonaľujú regulačný rámec, prostredníctvom ktorého sa chráni európsky

rozpočet. Zámerom tejto správy je ilustrovať tento prebiehajúci proces a výrazný pokrok, ktorý sa dosiahol v priebehu troch desaťročí spoločnej práce a úsilia. Počas pôsobenia Junckerovej Komisie sa tento proces ešte urýchlil. Hlavné iniciatívy sa zavŕšili a dosiahli sa operatívne výsledky, ktoré svedčia o nepretržitom úsilí o riešenie vznikajúcich problémov a rizík.

Tento proces pokračuje aj v roku 2019, v ktorom spoluzákonnodarcovia dokončujú prijímanie ďalších dôležitých legislatívnych iniciatív, ktoré ďalej posilnia rámec boja proti podvodom, konkrétne smernice o ochrane oznamovateľov a smernice o predchádzaní praniu špinavých peňazí.

Pokiaľ ide o ochranu finančných záujmov EÚ v teréne, výročná správa EDA svedčí o významných zlepšeniach za posledné roky, pričom niektoré oblasti politiky vykazujú mieru chybovosti pod úrovňou závažnosti. Dvor audítorov predložil kvalifikované stanovisko k rozpočtu EÚ na dva po sebe nasledujúce roky (2016 a 2017).

Tento proces musí pokračovať a je možné a nevyhnutné ešte viac ho zdokonaľovať. V dvoch osobitných správach prijatých v roku 2019⁸¹ Dvor audítorov uznal tento pokrok, ale zároveň označil oblasti, v ktorých sú potrebné zlepšenia. Väčšina je podložená závermi uvedenými v správach o ochrane finančných záujmov, zatiaľ čo iné si vyžadujú nové opatrenia. Nová stratégia pre boj proti podvodom, ktorú Komisia prijala 29. apríla 2019, reaguje na väčšinu obáv Dvora audítorov, pričom jej cieľom je posilniť rámec analýzy a vnútornej koordinácie Komisie a čeliť tak novým výzvam, ktoré predstavuje neustále sa meniace prostredie.

⁸¹ Osobitná správa č. 01/2019 s názvom Boj proti podvodom v oblasti výdavkov EÚ: potrebné opatrenia; a osobitná správa č. 06/2019 s názvom Boj proti podvodom v rámci výdavkov EÚ v oblasti súdržnosti: riadiace orgány musia posilniť odhaľovanie, reakciu a koordináciu.